

SPRAWOZDANIE z XXIII Zjazdu Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych

zorganizowanego przez Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych w Bydgoszczy w dn. 26–28 czerwca 1946 r.

XXIII Zjazd Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych, a drugi po odzyskaniu niepodległości, odbył się w Bydgoszczy, która w tym roku obchodziła jubileusz 600-lecia swego istnienia. Odświętnie przystrojone miasto witało w swoich gościnnych progach uczestników Zjazdu, doceniając ogromne znaczenie obrad w zaranianiu odbudowy naszego życia państwowego na wszystkich jego odcinkach.

Mimo że dużo zakładów gazowych i wodociągowych nie zostało jeszcze uruchomionych, a praca nad ich odbudową była w pełnym toku, to jednak liczne rzesze gazowników, wodociągowców i techników sanitarnych świadomych swych zadań i obowiązków przybyły na Zjazd, aby we wspólnym gronie naradzić się nad potrzebami zakładów i planem ich odbudowy. Tym tłumaczy się, że ilość uczestników była wyjątkowo duża i osiągnęła liczbę 370 osób.

Już w przededniu Zjazdu miejscowy Komitet Organizacyjny witał wieczorem licznie zebranych kolegów w salach Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego, gdzie urządzono spotkanie towarzyskie przy koleżeńskej herbatce.

Pierwszy dzień Zjazdu: 26 czerwca 1946 r.

Obrady Zjazdu rozpoczęły się nabożeństwem, odprawionym o godz. 9 w kościele Ks. Misjonarzy na Bielawkach.

O godz. 10 w Hali Gimnastycznej Szkół Zawodowych przy ul. Konarskiego odbyło się otwarcie Zjazdu, dokonane przez Prezesa Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych, dyr. inż. Dziurzyńskiego Antoniego, w następującym przemówieniu:

„Wysoki Zjeździe, Panie, Panowie!

Zjazdy Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych, zapoczątkowane w Wolnej Polsce w roku 1919, odbywały się rok rocznie w rozmaitych miastach Polski. Przy wyborze miast decydowały dążenia do zespolenia ziem polskich i do skupienia jak największej liczby fachowców — do planowej pracy, której celem było dobro zakładów i Rzeczypospolitej.

I oto przyszła kolej na miasto Bydgoszcz. Otwierając XXIII Zjazd Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych, witam w imieniu Zrzeszenia wszystkich uczestników Zjazdu, przede wszystkim przedstawicieli Władz Państwowych i Samorządowych, przedstawicieli nauki i organizacji społecznych, gości i kolegów Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych.

Skutki okupacji niemieckiej dały się również odczuć i w roku ubiegłym w Gazownictwie, Wodociągarnictwie i Technice Sanitarnej. Katastrofalny brak sił fachowych wyniszczonych przez okupanta, brak maszyn, narzędzi i materiałów nie pozwoliły na osiągnięcie takich wyników w odbudowie Polski na naszym odcinku, jakich wymaga rzeczywistość. Nie mniej jednak energia i wytężona praca inżyniera, technika i robotnika polskiego dokonywały omal cudów przy odbudowie i uruchamianiu coraz to nowych zakładów.

To też przed tym Wysokim Zjazdem wyrażam Kolegom uznanie za tak owocną dotychczasową pracę dla miast i całego Państwa i zwracam się z gorącym apelem do dalszego wytrwania i ufności w swoje i całego społeczeństwa siły oraz życzę jak najlepszych wyników obrad dla dobra naszej Ojczyzny.

Ogłaszam XXIII Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych za otwarty“.

Następnie dyrektor Dziurzyński odczytał porządek pierwszego dnia obrad:

1. Zagajenie.
2. Wybór Prezydium Honorowego i sekretarzy.
3. Przemówienia powitalne przedstawicieli Władz, stowarzyszeń i organizacji oraz odczytanie nadesłanych życzeń.
4. Posiedzenie Plenarne z referatami programowymi.
5. Otwarcie wystawy „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“.
6. Przerwa obiadowa.
7. Dalszy ciąg posiedzenia plenarnego.

ad 2.

Na Przewodniczącego obrad powołano dyr. Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy inż. Wojnarowicza Stanisława, który z kolei zaprosił do Prezydium Honorowego:

1. Dyr. Przeds. Miejskich w Bydgoszczy — inż. E. Tubielewicz.
2. Dyr. Gazowni Miejskich w Bydgoszczy — inż. J. Wyżnikiewicz.
3. Dyr. Wodociągów i Kan. w Bydgoszczy — Cz. Lewińskiego.

na sekretarzy zaś: inż. R. Kielkiewicza, inż. R. Stepnińskiego, R. Protasiła i B. Cichosza.

ad 3.

W imieniu nieobecnego Wojewody Pomorskiego i Przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej przywitał Zjazd Naczelnik Wydziału Samorządowego ob. Szumielewicz, podkreślając ofiarność pracownika miejskiego przy odbudowie i uruchamianiu Zakładów Miejskich.

Imieniem miasta przemawiał Prezydent Twardzicki, który w serdecznych słowach podkreślił radość z jaką Bydgoszcz gości w swoich murach uczestników Zjazdu.

Następnie zabrał głos przedstawiciel Ministerstwa Odbudowy mgr. Z. Rudolf:

„Witam w imieniu ob. Ministra Odbudowy oraz resortu Odbudowy XXIII Zjazd Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych.

Gdy w roku ubiegłym występowałem w tej samej roli w Katowicach, wzruszenie mnie ogarnęło na samą myśl, że wznowiliśmy w odradzającej się Polsce aktywność Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych, tej zasłużonej organizacji społecznej, po tylu latach ofiar i cierpienia, i rozpoczęliśmy nowy etap działalno-

ści od Zjazdu na Górnym Śląsku, stanowiącym dzięki swemu bogactwu naturalnemu i nieustrudzonej pracy naszego ludu podstawę rozwoju przemysłowego i gospodarczego Polski.

Dziś znów jesteśmy w Bydgoszczy, stolicy pięknego Pomorza, w roku wielkiego święta 600-lecia tego miasta. Robimy krok naprzód, poznajemy nowe tereny, będziemy radzić nie tylko o sprawach natury ogólnej, ale i o bardziej konkretnych rzeczach, a mianowicie: odbudowie gazowni, wodociągów i kanalizacji w miastach polskich oraz najpilniejszych potrzebach zakładów miejskich w okresie najbliższych lat.

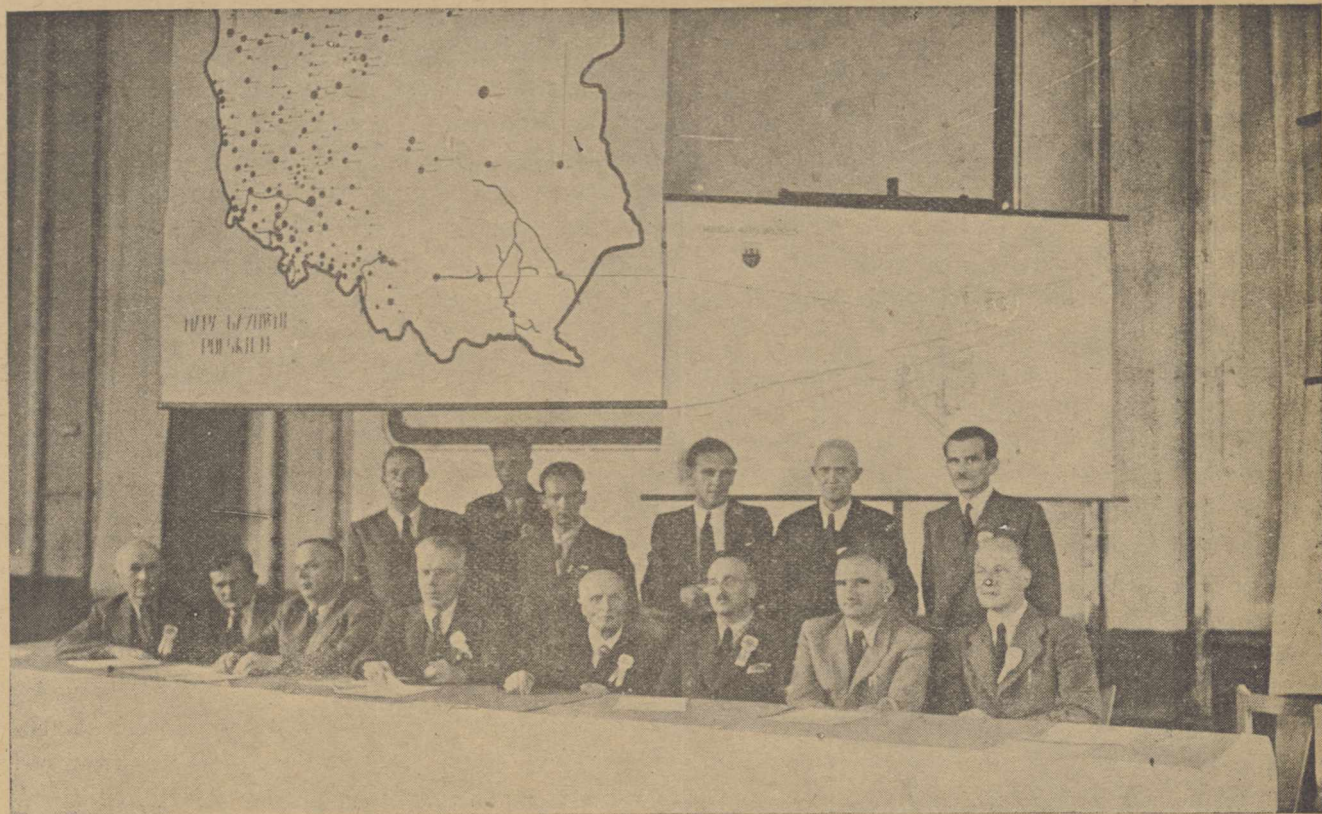
Zagadnienia to ważne i ściśle łączące się z projektowanym 3-letnim planem inwestycyjnym Rządu Jedności Narodowej. Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych powinno tu odegrać właściwą rolę czynnika społecznego we współpracy z Władzami Państwowymi i Samorządowymi.

Kończąc, życzę wszystkim uczestnikom naszego Zjazdu, Koleżankom i Kolegom, aby Zjazd ten nie tylko dał podstawę do pogłębienia wiedzy fachowej i stworzenia programowej pracy inwestycyjnej w przedsiębiorstwach użyteczności publicznej, ale żeby także przez swą tradycyjną atmosferę serdeczności przyczynił się wybitnie do wzmocnienia i utrwalenia w całym Narodzie tej jedności i zgody, jaka zawsze między nami, fachowcami w dziedzinie Gazownictwa, Wodociągarnstwa i Techniki Sanitarnej, panowała i panuje.

W tej myśli najserdeczniej pozdrawiam w imieniu Ministerstwa Odbudowy i w imieniu własnym XXIII z kolei Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych i życzę mu owocnych obrad“.

Dłuższe przemówienie powitalne w imieniu Wojewódzkiego Komitetu P.P.R. wygłosił Dr Juraszek, podkreślając znaczenie przyłączenia Ziemi Odzyskanych — odwiecznie Piastowskich, dzięki czemu stan posiadania zakładów gazowych i wodociagowych zwiększył się prawie 3-krotnie, oraz zwracając uwagę na doniosłe znaczenie unarodowienia wielkiego i średniego przemysłu w Polsce, na skutek tego przemysł ten nie znajduje się już w rękach obcego kapitału, co w dużej mierze miało miejsce przed wojną. Dr Juraszek zakończył swe przemówienie życzeniem jak najlepszych obrad dla Polski Ludowej i świata pracy.

W imieniu Ministerstwa Zdrowia przywitał Zjazd inż. St. Krygier. Imieniem Związku Uzdrawisk Polskich przemawiała Dyr. Minkiewiczowa

Prezydium Zjazdu. Siedzą od lewej do prawej: inż. I. Piotrowski, inż. E. Filipowski, nac. Szumielewicz, dyr. inż. Wojnarowicz, dyr. inż. A. Dziurzyński, dyr. inż. mgr. Z. Rudolf, Viceminister inż. B. Rumiński, dyr. inż. J. Wyżnikiewicz. Stoją od lewej do prawej: inż. R. Stepiński, inż. R. Kielkiewicz, R. Protasik, B. Cichosz, dyr. inż. E. Tubielewicz, dyr. Cz. Lewiński.

Halina, zaznaczając, że współpraca Związku Uzdrowisk Polskich i Zrzeszenia zacieśnia się coraz bardziej i prosiła, aby do hasła przyszłego Zjazdu dodać odbudowę Uzdrowisk Polskich.

Dalsze przemówienia powitalne wygłosili Prezes Stowarzyszenia Techników w Bydgoszczy inż. Tylbor i przedstawiciel Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego — inż. Skibniewski, po czym nastąpiło odczytanie depeš i pism z życzeniami dla XXIII Zjazdu, które nadesłali:

1. Delegat Rządu dla Spraw Wybrzeża — inż. E. Kwiatkowski.
2. Centralny Zarząd Przemysłu Chemicznego — dyr. Zmaczyński.
3. Zjednoczenie Energetyczne Zagłębia Węglowego.
4. Centralny Zarząd Przemysłu Materiałów Budowlanych.
5. Przegląd Techniczny.
6. Dyrektor Gazowni w Gdańsku — inż. Cz. Świerczewski.
7. Dyrektor Zakładów Miejskich w Tczewie — inż. P. Biszyński.
8. Inż. Rudziński, Warszawa.

•9. Inż. Łoziński, Katowice.

10. Dyr. Państw. Szkoły Zawodow. w Bydgoszczy — inż. Siemiradzki.

11. Kierownik Państw. Zarządu Wodnego w Bydgoszczy — inż. Tychoniewicz.

12. Inż. St. Klisiński, Warszawa.

13. Inż. St. Dyndowicz, Tarnów.

14. Inż. T. Masalski, Kielce.

15. Inż. Nierojewski, Warszawa.

16. Ob. Teodorczyk, Żnin.

ad. 4.

Bezpośrednio po otwarciu Zjazdu odbyło się pierwsze posiedzenie plenarne z następującymi referatami programowymi:

1) mgr. Alfred Kowalkowski — „Zarys dziejów miasta Bydgoszczy”,

2) dyr. inż. Jan Wyżnikiewicz — „Odbudowa Gazowni Bydgoskiej i jej wkład w odbudowę gazowni pomorskich”.

3) dyr. Czesław Lewiński — „Rozszerzanie ujęcia wody dla wodociągów miasta Bydgoszczy”.

4) dyr. inż. Stanisław Wojnarowicz — „Rola Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągów-

ców i Techników Sanitarnych w Polsce Demokratycznej“.

5) inż. Józef Liebfeld — „Biuro studiów, jego cele i zadania“.

W czasie referatu dyr. Wojnarowicza o godz. 12 przybył na salę obrad Wiceminister inż. B. Rumiński, owacyjnie witany przez uczestników Zjazdu. Po referacie inż. Liebfelda przywitał Zjazd Wiceminister Rumiński następującymi słowami:

„Koledzy!

Jako prezes Naczelnej Organizacji Technicznej witam Wasz Zjazd, przywołając serdeczne pozdrowienia od organizacji, która postawiła sobie za cel zjednoczenie całego świata technicznego oraz zdobycie większego wpływu i udziału inżyniera i technika na dalsze losy gospodarcze kraju.

Zwycięstwo gospodarki planowej i społeczeństwa i podział całego kraju na określone sektory gospodarcze, kierowane przez Państwo, samorząd, i organizacje społeczne stwarza przed nami poważne zadania i poważną odpowiedzialność. Zrzeszenie Wodociągowców jest tą organizacją, która stoi na granicy pomiędzy sektorem przemysłu i samorządu i winna umiejętnie skoordynować te wszystkie zadania, które leżą w kompetencji wielu ośrodków dyspozycyjnych różnych co do swego charakteru.

Wytlumaczę to na przykładzie gazownictwa:

Gazownictwo jest tą gałęzią gospodarki samorządowej, która zajął się ściśle z gospodarką węgla i energetyki. Planowa i racjonalna gospodarka paliwa wymaga, aby jak najmniej spalać węgla, a jak najwięcej odgazowywać. Dawniej trudno było pogodzić ze sobą sprzeczne na tym odcinku interesy rozmaitych grup koncernu węglowego, elektrowni rozmaitych miast itp. Dziś nie stoi na przeszkodzie, aby państwowy przemysł węglowy skoordynować ściśle z gazowniami samorządów. I nie tylko z gazowniami. Trzeba wypracować jeden wspólny plan produkcji, który musi być programem najtańszego paliwa, programem odpadkowej produkcji smoły, której brak zaczyna się już dziś odczuwać, programem bezpłatnej produkcji benzolu, amoniaku i innych produktów chemicznych. Dziś nie stoi na przeszkodzie, aby Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i samorządy przystąpiły bezzwłocznie do współpracy z wszystkimi ośrodkami zainteresowanymi w gazyfikacji.

Tak jak w Polsce planowanie gospodarki należy do jednej organizacji państwowej, którą jest Centralny Urząd Planowania, tak samo i w gazownictwie musi być ustanowiony jeden ośrodek dy-

spozycyjny w zakresie produkcji i planu rozbudowy gazyfikacji w Polsce. Niezależnie od tego czy to będzie gaz ziemny, gaz koksowniczy, czy też tzw. gaz miejski. I wszystko jedno czy to będzie się nazywać Rada Gazyfikacyjna, tak jak to było dawniej projektowane, czy też Komitet Gazowniczy, nie ulega wątpliwości, że powołanie podobnej organizacji jest pierwszym zadaniem; które musi wypełnić Zrzeszenie, jak i przemysł przy zgodnej współpracy samorządów.

Drugim zadaniem, jak już wspominałem, to rozbudowa gazownictwa. Muszę się przyznać z pewnym zażenowaniem, że przeglądając program inwestycyjny na rok 1946 i trzyletni plan odbudowy gospodarczej nie znalazłem jako odrębnej pozycji programu gazyfikacji. I nie wiem czemu to przypisać. Jeżeli dziś tak często w życiu potocznym używamy słowa odbudowa, jeżeli sam wyraz stał się pewnego rodzaju sloganem, to wynika z tego, że w pierwszym rzędzie mówić powinniśmy o wodociągach, kanalizacji, gazyfikacji tj. o tych elementach, które składają się na odbudowę zniszczonych miast.

Odbudowa gazownictwa to przede wszystkim ustalenie:

1. terminu odbudowy dawnego potencjału gazownictwa na Ziemiach Zachodnich,
2. terminu przedstawienia uzgodnionego projektu racjonalnego rozmieszczenia gazowni w Polsce tzn. sieci zagęszczenia gazowni,
3. kierunku przebudowy starych zacofanych gazowni,
4. globalnego budżetu inwestycyjnego, jako odrębnego zagadnienia.

Nie potrzeba dowodzić, że zagadnienia te muszą wypracować samorządy wspólnie z przemysłem i zgodnie z polityką gospodarczą kraju.

Wreszcie trzecie zadanie bardziej ogólne, które wiąże się raczej z zadaniami Centralnego Urzędu Planowania, ale które musi być również wypracowane, uzgodnione i przekazane do zatwierdzenia. Mam tu na myśli przede wszystkim:

- a) budowę gazociągów,
- b) wykorzystanie gazu jako surowca chemicznego,
- c) zwiększenie konsumpcji gazu w Polsce.

Są to zagadnienia, które trzeba stawiać z należytym rozmachem i perspektywą gospodarczą, a więc:

W dziedzinie budowy gazociągów będziemy musieli w najbliższych latach odprowadzić nadmiar gazu koksowniczego ze Śląska do rozmaitych

ośrodków kraju: Warszawy, Łodzi, Poznania i Gdańska, powiązać odprowadzające gazociągi z lokalnymi gazowniami i stworzyć jedną wielką sieć gazociągów w Polsce.

W obecnej chwili muszą być wzięte pod uwagę cztery gazociągi:

1. Kraków — Katowice tj. połączenie gazu ziemnego z gazem koksowniczym i jeszcze w roku przyszłym wykorzystanie gazu koksowniczego do produkcji benzyny syntetycznej w budującej się fabryce w Dworach k. Oświęcimia.

2. Połączenie gazociągu górnośląskiego z gazociągiem dolnośląskim celem stworzenia jednego wielkiego rezerwuaru gazu.

3. Katowice — Częstochowa — Łódź — Warszawa, celem zasilenia okręgów przemysłowych Częstochowy i Łodzi oraz dla przyszłej rozbudowy Warszawy.

4. Wrocław — Poznań i Wybrzeże (w przyszłości).

Nie chcę szczegółowiej mówić o dalszych zagadnieniach, które poruszyłem, podkreślę tylko, że gaz ziemny stanowi wspaniały surowiec do wykorzystania w przemyśle chemicznym, jeżeli zaś chodzi o zwiększenie konsumpcji gazu w Polsce, to w tej dziedzinie jest najwięcej do zrobienia, zważywszy, że konsumpcja gazu w Polsce wynosiła zaledwie 20-tą część tego co w Niemczech i 40-tą część tego co w Anglii.

Jednym słowem przed Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych stoją wielkie i poważne zadania, których wykonanie zdecydowanie o odbudowie miast w Polsce. Te wspólne zadania muszą wykonać zgodnie przemysł z samorządem, miasta ze Zjednoczeniami i mogą Panów zapewnić, że ze strony przemysłu możecie oczekiwać na ogromną pomoc. Czekam od Panów na wypracowanie w najbliższym czasie wspólnie z organizacjami przemysłu programu odbudowy i rozbudowy gazownictwa w Polsce, celem włączenia go do programu trzyletniego.

Możecie liczyć na to, że opracowane projekty będą przyjęte i Wy sami będziecie realizować odbudowę czystych, zdrowych, pięknych i nowoczesnych miast w Polsce."

ad. 5 O godz. 13.00 zarządzono przerwę dla otwarcia i zwiedzenia wystawy oraz spożycia obiadu.

Otwarcia Wystawy „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ dokonał Wiceminister Rumiński przez symboliczne przecięcie wstęgi, przy czym podkreślił wagę zagadnień, związanych z rozwojem ga-

Viceminister inż. B. Rumiński przez przecięcie symbolicznej wstęgi otwiera wystawę p.n. «Gaz i Woda» zorganizowaną w ramach XXIII Zjazdu P.G.W. i T.S.

zownictwa, wodociągarstwa i techniki sanitarnej. Następnie Wiceminister zwiedził Wystawę, interesując się żywo dorobkiem powojennym przemysłu, pracującego na usługach gazownictwa, wodociągarstwa i techniki sanitarnej. Wystawa ta dała świadectwo dużego wkładu, dokonanego na tym odcinku przez przemysł w ogólne dzieło odbudowy Państwa Polskiego, dała przegląd w zmniejszonej skali naszej inwencji, zdolności, przedsiębiorczości i pracowitości przy pokonywaniu trudności, piętrzących się w każdym sektorze naszego życia państwowego. Wystawa została rozmieszczona w 6 salach Szkoły Zawodowej przy ul. Konarskiego. Udział w niej wzięły 2 Zjednoczenia Przemysłu i 2 Centrale Przemysłowe, skupiające razem w swoich ramach 43 fabryki obsługujące gazownictwo, wodociągarstwo i technikę sanitarną, poza tym 7 luźnych zakładów fabrycznych oraz przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych. Oprócz eksponatów wystawa zaopatrzona była w tablice i wykresy ilustrujące produkcję oraz dane statystyczne, pozwalające na zaznajomienie się z poważnymi wysiłkami i sukcesami od-

nieśionymi przy budowie od nowych podstaw, zrujnowanej przez okupację gospodarki gazowej i wodociągowej. Szatę artystyczną wystawie nadali architekci: Kirylenko, Grabarz i Poznański.

W drugim dniu Zjazdu zaszczylił Wystawę swą obecnością Minister Przemysłu Hilary Minc.

W wystawie przyjęły udział liczne fabryki państwowe i zakłady, skupione w następujących Centralach lub Zjednoczeniach: Centrala Odlewów Ministerstwa Przemysłu, Warszawa—Mokotowska 12, Centrala Zbytu Wyrobów Blaszanych—Bytom, Zjednoczenie Przemysłu Obrabiarkowego—Grupa Precyzyjno Optyczna, Łódź—ul. Wigury 21, Zjednoczenie Przemysłu Kokso - Chemicznego — Zabrze, oraz oddzielne fabryki i zakłady: Karol Ochsner i Syn — Bielsko, „Olów“ — Tow. Przemysłowe — Strzybnica, Krause — Bydgoszcz, Inż. Łoziński — Poznań, Inż. Stiksa — Kraków, Gazownia Miejska — Bydgoszcz i Gdańska Wojewódzka Dyrekcja Przemysłu Miejsc. — Gdańsk — Oliwa.

Listy pochwalne otrzymały: Centrala Odlewów, Warszawa i Zjednoczenie Przemysłu Optycznego.

Po przerwie o godz. 15.00 wznowiono obrady plenarne z następującym porządkiem:

1) dalszy ciąg referatu inż. Liebfelda — „Biuro studiów — jego rola i zadania“.

2) referat inż. E. Filipowskiego — „Gazownictwo w Polsce Odrodzonej“.

3) referat inż. J. Kłosińskiego — „Rozbudowa gazociągów dalekosieżnych w Polsce“.

4. referat inż. T. Neumana i dyr Br. Dąbrowskiego — „Możliwości produkcyjne polskiego przemysłu metalowego dla potrzeb gazownictwa, wodociągarstwa i techniki sanitarnej“.

Po odczytaniu referatów wywiązała się dyskusja nad wnioskami postawionymi w referatach dyr. inż. Wojnarowicza odnośnie preliminarza budżetowego na rok 1946/47 i inż. Liebfelda, dot. utworzenia biura studiów. W dyskusji zabierali głos: inż. mgr. Rudolf, dyr. Kowalski St. oraz dyr. inż. Wojnarowicz. W czasie dyskusji otwartej przez przewodniczącego nad referatami kol. kol. Filipowskiego i Kłosińskiego zabrał głos Wiceminister inż. B. Rumiński i zwrócił się o udzielenie mu odpowiedzi na następujące pytania:

1) jaki procent stanowi obecna produkcja gazu w odniesieniu do produkcji przedwojennej?

2) jaka jest obecna wydajność gazu z 1 tony węgla w stosunku do przedwojennej?

3) które gazociągi wymienione w referacie kol. Kłosińskiego będą budowane jako pierwsze?

4) jaki jest ogólny koszt budowy tych gazociągów i na ile lat rozplanowano ich budowę?

Na dwa pierwsze pytania udzielił odpowiedzi inż. E. Filipowski i zaznaczył, że opierając się na przedwojennej statystyce gazowni inż. J. Konopki obecna produkcja gazu wynosi 60% produkcji przedwojennej, przy czym procent ten stale wzrasta. Odnośnie drugiego pytania inż. Filipowski oświadczył, że nie jest w stanie udzielić dokładnej odpowiedzi.

Na pozostałe dwa pytania odpowiedział inż. B. Roga, podkreślając, że w pierwszym roku przewidziane jest połączenie gazu ziemnego z gazem koksowniczym, w drugim roku połączenie z Częstochową oraz rurociągów Górnego i Dolnego Śląska, w trzecim roku połączenie sieci gazociągów z Warszawą. Koszt budowy 1 km rurociągu wynosi ca. 2 miliony zł.

Wiceminister inż. B. Rumiński zaproponował, aby budowę gazociągu dalekosieżnego w podziale na okresy z podaniem terminów oraz kosztów wykonania umieścić w najbliższych numerach „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ i w „Przeglądzie Chemicznym“.

Na tym o godz. 17.50 zamknięto posiedzenie plenarne pierwszego dnia Zjazdu.

Bezpośrednio po plenarnym posiedzeniu odbyły się obrady w Sekcjach Gazu Sztucznego, Gazu Ziemnego, Wodociągowo-Kanalizacyjnej i Techniki Sanitarnej.

Sekcja Gazu Sztucznego.

Połączone sekcje Gazu Sztucznego i Ziemnego obradowały w liczny komplecie około 100 osób pod przewodnictwem dyr. inż. A. Dziurzyńskiego; protokołował inż. R. Kielkiewicz.

W referacie opracowanym przez inż. B. Kalinowskiego i dr. inż. Rogę pt. „Gaz koksowniczy jako surowiec chemiczny“ podali autorzy ciekawe metody przerobu gazu koksowniczego, który nie tylko jest źródłem energii cieplnej, lecz i podstawowym surowcem wielu syntez chemicznych.

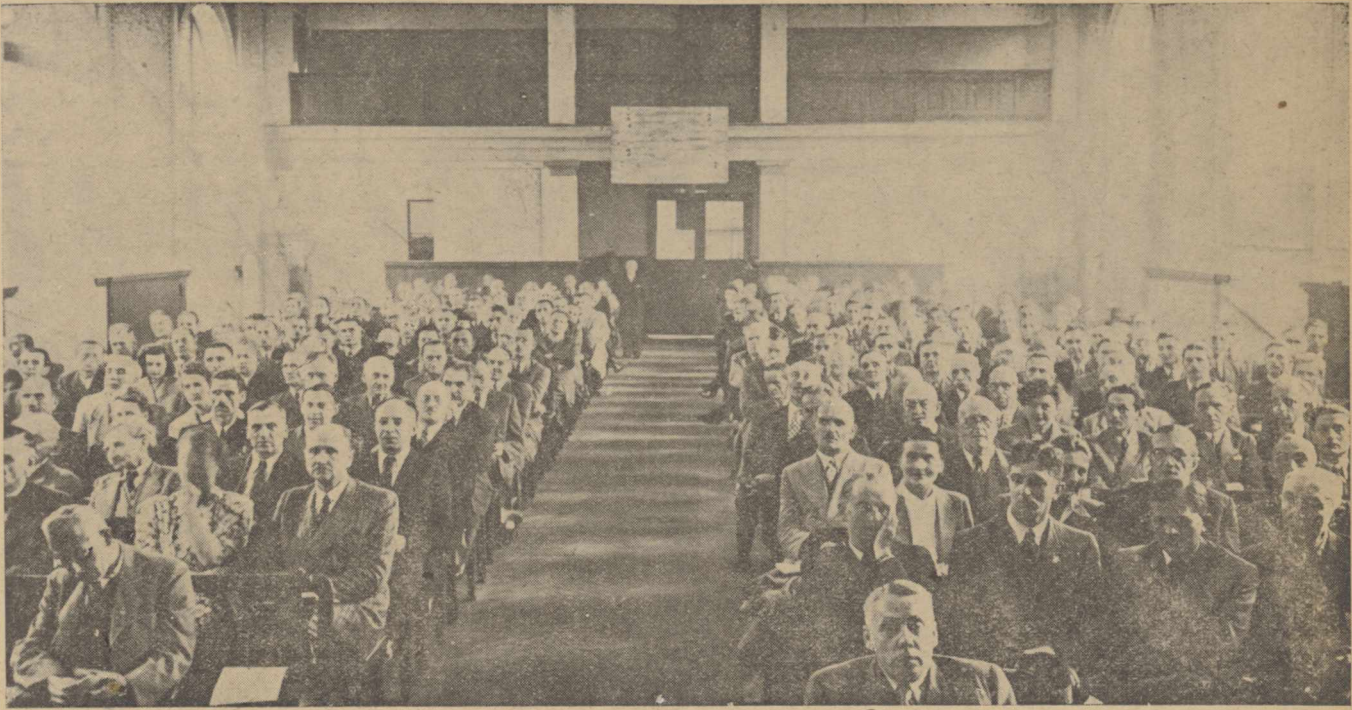
W ożywionej dyskusji zabierali głos: Wiceminister inż. B. Rumiński, inż. Giżejewski, inż. Wyżnikiewicz, dr. inż. Roga i inż. Kielkiewicz.

Równocześnie odbyło się posiedzenie referatowe, połączonych Sekcji Wodociągowo-Kanalizacyjnej i Techniczno-Sanitarnej.

Sekcje Wodociągowo-Kanalizacyjna i Techniki Sanitarnej.

Przewodniczący: inż. mgr. Zygmunt Rudolf, sekretarz: inż. Tadeusz Rudzki.

Przewodniczący po zagajeniu zaapelował do

Uczestnicy XXIII Zjazdu P.G.W. i T.S. w czasie posiedzenia plenarnego.

prelegentów, ażeby referaty swoje o ile to tylko możliwe jak najbardziej streścili. Każdy referat winien być zakończony wnioskiem. Dyskusja winna się odbywać nad wnioskami.

Pierwszy zabrał głos inż. Józef Stiksa, który wygłosił referat pt. „Balneotechnika ze specjalnym uwzględnieniem techniki urządzeń zdrowotnych”. Referent po scharakteryzowaniu wód mineralnych stawia postulat tworzenia w uzdrowiskach laboratoriów, badających wody mineralne. Jako zagadnienie drugie prelegent suponuje, że urządzenia rozprawdzające wody mineralne winny być tak zaprojektowane, ażeby nic nie utracić z ich właściwości leczniczych.

Z kolei kol. inż. mgr. Zygmunt Rudolf streszcza swój referat pt. „Uzdrowiska i ich najpilniejsze potrzeby techniczno-sanitarne”. Prelegent po podaniu definicji miejscowości kuracyjnych omawia prawodawstwo w zakresie uzdrowisk. Z kolei rozpatruje zagadnienia związane z ich planowaniem i specjalizacją oraz omawia współpracę lekarzy z inżynierami sanitarnymi. Na zakończenie referent precyzuje definicję, iż tylko należyte pokierowanie kształceniem obu podanych wyżej zawodów na Uniwersytetach i Politechnikach może wpłynąć decydująco na rozwój spraw zdrowia publicznego i podniesienia stanu sanitarnego Kraju.

Kol. prof. mg. Teodor Kirkor omawia w zgłoszonym referacie sprawę „Koagulacji Wody Wiśla-

nej”. Kol. dyr. inż. Jan Kozłowski wygłasza referat pt. „Rozbudowa grupowych (okręgowych) zakładów wodociągowych w Zagłębiu Węglowym w najbliższych latach”. Referent po szczegółowym zanalizowaniu ilości wody dla potrzeb przemysłu podaje miejsca nowych ujęć, któreby zaspokoiły najpilniejsze potrzeby Zagłębia Węglowego w najbliższej przyszłości. W konkluzji prelegent stawia postulat, ażeby sprawy związane z rozbudową wodociągów w Zagłębiu Węglowym poddać kompetencji Ministerstwa Przemysłu, ponadto uzasadnia konieczność użycia w Zagłębiu Węglowym wód miękkich (z dorzeczy Wisły i Odry).

Po dyskusji nad wygłoszonymi referatami wszystkie wnioski i dezyderaty związane z poruszanymi tematami przekazano Komisji Wniosków.

Drugi dzień Zjazdu: 27 czerwca 1946 r.

Drugi dzień Zjazdu rozpoczął się o godz. 8 obradami w poszczególnych sekcjach.

Sekcja Gazu Sztucznego i Gazu Ziemnego.

O godz. 8 wznowiono obrady Sekcji Gazu Sztucznego pod przewodnictwem dyr. inż. Wojnarowicza, funkcje sekretarzy pełnili inż. R. Kielkiewicz i B. Cichosz.

Porządek obrad:

1. Referat Dr. inż. Błażeja Bogi — „Problemy organizacyjne gazownictwa polskiego”.

2. Dyskusja nad referatem.

ad. 1. Prelegent zakończył swoje wywody następującą rezolucją:

„Celem skoordynowania pracy nad rozbudową i należytym funkcjonowaniem polskiego przemysłu gazowniczego XXIII Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych prosi Ob. Ministra Przemysłu o powołanie do życia — analogicznie do Komitetu Opiniodawczego dla przemysłu koksowniczego — Komitetu Gazowniczego, złożonego z przedstawicieli Centr. Zarz. Przem. Chem. (gaz koksowniczy), Centr. Zarządu Paliw Płynnych (gaz ziemny), Centr. Zarz. Energetyki oraz Zrzeszenia Gazowników (gaz miejski).

Do zadań Komitetu Gazowniczego należą:

1. Współpraca z Centr. Urzędem Planowania, Min. Administracji Publ. i Min. Odbudowy w sprawie rozbudowy krajowego przemysłu gazowniczego, opracowania planu inwestycyjnego i planu produkcji z punktu widzenia potrzeb kraju.

2. Współpraca z Komitetem Koksowniczym i Centr. Zarz. Przemysłu Węglowego w sprawie planowej gospodarki węglem gazowniczym.

3. Inicjatywa w sprawach rozbudowy przemysłu sprzętu gazowego i przemysłów pomocniczych gazownictwa.

4. Zagadnienia taryfikacji gazu.

5. Statystyka gazownicza.

6. Kontrola techniczna zakładów gazowych.

Obrady zaszczylił swoją obecnością Minister Przemysłu ob. Hilary Minc, który przybył na salę obrad o godz. 8.50. Minister nawiązując do wniosku o powołanie Komitetu Gazowniczego, wygłosił doniosłe przemówienie. Wskazując na mapę Polski, obrazującą rozmieszczenie gazowni, Minister stwierdził, że sytuacja nasza w dziedzinie nasycenia gazem przypomina przysłowiowy obwarzanek na krańcach pełny, a w środku pusty. W tym stanie rzeczy zagadnienie gazownictwa, które posiada swoje znaczenie nie tylko dla mieszkańców miast, lecz również dla przemysłu — staje się już nie problemem miejscowym, lecz urasta do zagadnienia ogólnopolskiego. W następnej części swego przemówienia Minister Minc omówił obszernie za-

gadnienie budowy dalekosieźnych gazociągów, które łączyłyby Górny i Dolny Śląsk, Warszawę, Poznań i Wybrzeże w jedną wielką całość. „Nie jest to tylko fantazja — oświadczył Minister Minc — lecz nasz program na najbliższą przyszłość, zawarty w trzyletnim planie rozbudowy przemysłu polskiego. Poważne zadanie w odniesieniu realizacji tych planów posiada nie tylko Rząd, lecz również zrzeszeni gazownicy, którzy jako czynnik najbardziej fachowy muszą wystąpić z konkretnym projektem“. Problem rozbudowy gazownictwa nie może się zdaniem Ministra Minca zamykać jedynie „w małym podwórku“ samorządowym, lecz plan musi być opracowany w porozumieniu z wszystkimi zainteresowanymi czynnikami przemysłu.

W zakończeniu swego przemówienia Minister Minc jeszcze raz podkreślił, iż czynniki rządowe uważają zagadnienie gazownictwa w Polsce za problem o kapitalnym znaczeniu i że w Ministerstwie Przemysłu prowadzone są już prace w odniesieniu do tego zagadnienia. Dziś nie jest jeszcze pora na ujawnienie szczegółów, lecz nastąpi to wkrótce.

„Jestem przekonany — zakończył Minister, — że polski świat techniczny stanie na wysokości zadania, jakie ma przed sobą przy odbudowie miast polskich, które łączą się nierozzerwalnie z rozbudową gazownictwa i wodociągów.

ad. 2. W dyskusji nad wnioskiem dyr. inż. Rogi zabierali głos mgr. inż. Rudolf, dyr. inż. Wojnarowicz, odpowiadał Dr. inż. B. Roga.

Mgr. inż. Rudolf stwierdził, że w Komitecie Gazowniczym winien znaleźć się i przedstawiciel Ministerstwa Odbudowy.

Dyr. inż. Wojnarowicz zaznaczył, że Komitet Gazowniczy winien być powołany do życia w ramach Zrzeszenia, aby nie stwarzać osobnych, a pracujących dla wspólnego celu instytucji.

Dyr. inż. Roga wyjaśnił, że proponując utworzenie Komitetu Gazowniczego, nie dąży do umniejszenia kompetencji Zrzeszenia i stworzenia odrębnej jednostki, działającej poza Zrzeszeniem, lecz Komitet ten ma pracować w łonie Zrzeszenia.

Na tym o godz. 10.20 zakończono obrady w Sekcji Gazu Sztucznego.

Wszystkim naszym Czytelnikom i Przyjaciółom

JAK NAJSERDECZNIEJSZE ŻYCZENIA
ŚWIĄTECZNE i NOWOROCZNE

s k ł a d a

Redakcja «Gazu, Wody i Techniki Sanitarnej»

P R O T O K Ó Ł

**XXIII Walnego Zgromadzenia Członków Polskiego Zrzeszenia Gazowników,
Wodociągowców i Techników Sanitarnych w Bydgoszczy w dn. 27 czerwca 1946 r.**

W dniu 27 czerwca 1946 r. w gmachu Szkół Zawodowych przy ul. Konarskiego odbyło się Walne Zgromadzenie Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych przy udziale 140 członków.

Otwarcia dokonał o godz. 11,00 Prezes Zrzeszenia kol. inż. A. Dziurzyński, po czym przyjęto następujący porządek obrad:

1. Zagajenie,
2. Wybór Prezydium i sekretarzy.
3. Zatwierdzenie Protokołu XXIII Walnego Zebrania w dniu 9.11.45 roku w Gliwicach,
4. Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego P. Z. G. W. i T. S.,
5. Sprawozdanie z działalności Oddziałów P. Z. G. W. i T. S.,
6. Sprawozdanie rachunkowe za rok 1945/46 oraz sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
7. Ustalenie wysokości składek członków.
8. Zatwierdzenie budżetu P. Z. G. W. i T. S. na rok 1946/47.
9. Sprawozdanie Redakcji czasopisma „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ za rok 1945/46.
10. Zatwierdzenie budżetu czasopisma „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ na rok 1946/47.
11. Zatwierdzenie zmian statutu,
12. Zatwierdzenie zmian regulaminów,
13. Uchwalenie przystąpienia P. Z. G. W. i T. S. do Naczelnej Organizacji Technicznej,
14. Wybór Prezesa i członków Zarządu P. Z. G. W. i T. S.,
15. Wybór Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeń-
skiego,
16. Wybór Stałego Zjazdowego Komitetu.
17. Zatwierdzenie Zarządów Sekcji Fachowych i Zarządów Oddziałów,
18. Oznaczenie miejsca XIV Walnego Zgromadzenia oraz XXIV Zjazdu P.Z.G.W. i T.S.,
19. Uchwalenie wniosków zgłoszonych na Walne Zgromadzenie w terminie przepisany
statutem,
20. Zamknięcie Walnego Zgromadzenia.

ad 2. Na przewodniczącego zaproszono kol. dyr. inż. mgr. Z. Rudolfa, na sekretarzy powołano kolegów:

1. inż. Kiełkiewicza Romualda,
2. inż. Stępniewskiego Ryszarda,
3. Protasika Romana,

4. Cichosza Bolesława.

ad 3. Protokół XXII Walnego Zebrania z dnia 9 listopada 1945 r. znany wszystkim członkom Zrzeszenia z Nr. 1 czasopisma „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“, przyjęto na wniosek przewodniczącego, bez odczytywania.

ad 4. Wiceprezes Zarządu Głównego inż. I. Piotrowski przedstawił następujące sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego za okres czasu od grudnia 1945 do 25 czerwca 1946 r.

„Tak jak wszystkie stowarzyszenia, również i Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych zostało przez okupanta zamknięte i całkowicie zniszczone. Życie zawodowe, które w naszej organizacji w ciągu 21 lat było żywym tętnem zamarło zupełnie. W ciągu 6 lat okupacji niemieckiej ubyło z naszych szeregów 61 kolegów fachowców bądź zamordowanych przez okupanta, bądź wyniszczonych i zmarłych w kraju albo na obczyźnie. Rzeczywiste straty pośród naszych fachowców są prawdopodobnie znacznie większe, o zgonie bowiem wielu naszych kolegów nie doszły jeszcze do nas wiadomości. Zwracamy się więc do wszystkich kolegów z prośbą o uzupełnienie podanej w Nr. 3 organu naszego listy strat.

Z akt zawierających historię działalności naszego Zrzeszenia, przechowywanych w gmachu Dyrekcji Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy przy ul. Starynkiewicza 5 z powodu zburzenia przez Niemców gmachu, zostały tylko szczątki.

Po XXII Zjeździe w Katowicach i Gliwicach w 1945 r. wybrany Zarząd Główny Zrzeszenia musiał przystąpić do odbudowy naszego życia zawodowego od podstaw. To też najwięcej pracy i wysiłków pochłonęły prace organizacyjne, w wyniku których osiągnęliśmy, że Zrzeszenie liczy obecnie 360 członków zwyczajnych (232 — w 1938), 27 członków nadzwyczajnych. (11 — w 1938) i 72 członków wspierających (27 — w 1938 r.).

Jak widzimy liczba członków znacznie wzrosła w porównaniu ze stanem z przed wojny, jednakże liczba ta jest jeszcze znikomo mała, jeśli uprzytomimy sobie, że liczba zakładów gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych wynosi obecnie około 640. Z tego wynika, że liczba członków Zrzeszenia powinna wynosić nie mniej niż parę tysięcy. Zasada powszechności musi być podstawowym warunkiem istnienia Zrzeszenia, jego autorytetu, wpły-

wu na życia zawodowe członków i jego wkładu do odbudowy Polski odrodzonej na odcinku naszych specjalności.

Demokratyzacja życia i podniesienie godności pracy stwarza potrzebę wprowadzenia do naszych szeregów jako współkolegów tych robotników, którzy dzięki wybitnym zdolnościom zawodowym i organizacyjnym są specjalnie cennym materiałem w Odbudowie Polski. Dla tego też jesteśmy pewni, że liczba członków Zrzeszenia w krótkim czasie uwielokrotni się.

Zarząd Główny Zrzeszenia składa się z prezesa, 5 przewodniczących Sekcji Fachowych jako wiceprezesów, 6 przewodniczących Oddziałów i 8 wybranych przez Walne Zgromadzenie członków Zarządu — razem 20 osób. W tym 8-miu z Warszawy i 12 z poza Warszawy.

Zarząd Główny odbył 1 zebranie w Gliwicach podczas XXII Zjazdu w celu ukonstytuowania się i 3 zebrania plenarne w Warszawie. Udział w zebraniach członków Zarządu Głównego z poza Warszawy był niestety bardzo mały. Oprócz tego odbyły się 4 zebrania Prezydium Zarządu Głównego. Stały Zjazdowy Komitet Łącznikowy odbył tylko 2 zebrania, ponieważ koledzy z poza Warszawy prawie zupełnie nie przyjmowali udziału w zebraniach.

Wiele pracy poświęcił Zarząd Główny na uruchomienie organu Zrzeszenia „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“. Jednym z ważniejszych wypełnionych zadań było zorganizowanie 6-ciu Oddziałów Zrzeszenia, Górnośląskiego, Dolnośląskiego, Poznańskiego, Pomorskiego i Warszawskiego. Zarząd Główny określił granice terytorialne, przesłał wykazy członków z terenów Oddziałów oraz wykazy zakładów, zakomunikował wytyczne działalności Oddziałów, przesłał do wypowiedzenia się statuty N. O. T. i ramowe statuty stowarzyszeń branżowych oraz uchwały XXII Zjazdu, zwracał się o wyznaczenie referentów na XXIII Zjazd i w ogóle starał się o utrzymanie z Oddziałami ścisłej łączności i stałej współpracy. Zebranie danych z terenu w sprawie uposażeń pracowników umysłowych w zakładach Miejskich przekazał Zarząd Główny Oddziałom, akcja ta jednak nie dała zadowalających wyników.

W celu uzyskania podstaw finansowych dla Zrzeszenia oraz pozyskania członków zwyczajnych i wspierających oraz prenumeratorów czasopisma „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ Zarząd Główny przeprowadził specjalną propagandę, która dała pozytywne wyniki.

• Zarząd Główny zwracał się do kolegów o nad-

syłanie artykułów do „Gazu, Wody i Techniki Sanitarnej“ niestety bez wyników.

Wobec wynikłych trudności w pracy Komitetu Łącznikowego Zarząd Główny współpracował z Komitetem Organizacyjnym w sprawie zorganizowania wystawy na Zjeździe, pozyskania referentów dla programowych referatów, poparcia Zjazdu przez czynniki państwowe, propagandy Zjazdu w prasie itd. Zarząd Główny współpracował z Biurem Zakładów i Urzędzeń Użyteczności Publicznej — wyraził opinię o możliwości zastosowania rur azbestowo - cementowych, o 2-ch projektach wzorowych kosztorysów na roboty wod. - kanalizacyjne, w sprawie racjonalnego rozdziału przydzielonych przez UNRRA dla zakładów gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych urządzeń i materiałów, przyjmował udział w opracowaniu programu kursu do kształcącego w zakresie kierownictwa zakładów wod. - kanalizacyjnych i współpracował przez swych delegatów w komisjach.

Zarząd Główny przyjmował udział przez swych przedstawicieli w szeregu komisji i podkomisji Polskiego Komitetu Normalizacyjnego i uzyskał zgodę na drukowanie w czasopiśmie „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ projektów norm z zakresu gazownictwa, wodociągarstwa i techniki sanitarnej.

Zarząd Główny przeprowadził korespondencję z Sekcją Urzędzeń zdrowotnych przy Stowarzyszeniu Zawodowym Przemysłowców Budowlanych co do współpracy w organie „Gaz, Woda i Technika Sanitarna.“

Na skutek zapytań niektórych członków Zarząd Główny uzyskał informacje w Politechnice co do przepisów w sprawie uzyskania tytułu inżyniera i podał je do ogólnej wiadomości.

W sprawie przywrócenia w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bydgoszczy Oddziału Gazowniczego Zarząd Główny w porozumieniu z kol. Wyżnikiewiczem przeprowadził korespondencję z Dyrektorem tej szkoły inż. Siemiradzkim i delegował do Komisji Egzaminacyjnej z zakresu gazownictwa kol. kol. Wyżnikiewicza i Dziurzyńskiego.

Zarząd Główny odbył szereg konferencji z czynnikami państwowymi w sprawie rozszerzenia ram działalności Zrzeszenia i uzyskania podstaw finansowych dla tej działalności.

W celu skoordynowania działalności Zrzeszenia z innymi stowarzyszeniami branżowymi w zakresie planu gospodarczego odbudowy Polski Zarząd Główny uchwalił przystąpić do Naczelnej Organizacji Technicznej na podstawie dotychczas-

sowego statutu i przedstawić tę sprawę do decyzji Walnego Zgromadzenia wraz ze zmianami statutu.

W sprawie realizacji uchwał XXII Zjazdu Zarząd Główny zwrócił się o opinię nie tylko do Oddziałów ale i do sekcji fachowych, niestety bez wyniku realnego. Co do Sekcji należy zauważyć, że w stosunkowo krótkim czasie nie zdążyły one wykazać jakiegóż realnej działalności.

Uchwała w sprawie utworzenia Akademii Inżynierii Sanitarnej została zrealizowana w ten sposób, że ma być otwarty na Politechnice Warszawskiej oddział budownictwa sanitarnego przy wydziale inżynierii lądowej. W tej sprawie komisja Zrzeszenia opracowała szczegółowy program wykładów i odbyła szereg narad, a ostatnio sprawę tę delegacja Zrzeszenia w osobach kol. kol. Inż. Z. Rudolfa, Prof. Inż. Rodowicza i Inż. I. Piotrowskiego omówiła z Dyrektorem Depart. Szkół Wyższych Prof. Arnoldem, przy czym uzyskała zapewnienie poparcia, tak że istnieją widoki, że oddział budownictwa sanitarnego będzie otwarty prawdopodobnie z nowym rokiem akademickim.

W zakresie realizacji pozostałych uchwał XXII Zjazdu Zarząd Główny komunikuje co następuje:

Sprawa uruchomienia benzolowni jest w toku, kilka jest już czynnych, inne będą w niedługim czasie uruchomione. W sprawie organizacji gazowni i wodociągów komunalnych sprawa nie posunęła się naprzód. Proponuje się powołać w odniesieniu do spraw gazownictwa — Komitet Gazowniczy. Z ramienia Zrzeszenia do Komitetu powyższego delegowano kol. kol. A. Dziurzyńskiego i J. Wyżnikiewicza. Ponadto do Komitetu delegują swoich przedstawicieli: Centralny Zarząd Przemysłu Chemicznego, Centralny Zarząd Paliw Płynnych oraz Centralny Zarząd Energetyki. Do załatwienia tych spraw upoważniono kol. Rogę.

Odnosnie wniosków złożonych w sprawie zużycia smoły drogowej — stwierdzono, iż sprawa ta jest w chwili obecnej zupełnie nieaktualna z uwagi na to, że zapotrzebowanie na smołę jest obecnie, mniejsze aniżeli wynosi produkcja.

ad 5. Sprawozdanie z działalności Oddziałów P. Z. G. W. i T. S.

a) z Oddziału Poznańskiego przedstawił przewodniczący kol. dyr. inż. A. Dziurzyński, który zaznaczył, że w okresie sprawozdawczym odbyły się 3 zebrania Zarządu Oddziału i 1 Walne Zebranie Oddziału, przy czym protokół tego Walnego Zebrania ukazał się w Nr. 3 „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“.

b) z Oddziału Pomorskiego omówił kol. inż. J.

Wyżnikiewicz: „Z dniem 11 listopada ubr. został powołany do życia Oddział Pomorski, obejmujący zasięgiem działania Województwo Pomorskie, Gdańskie, Zachodnio - Pomorskie i Mazurskie oraz miasto Gorzów n. Wartą. Ogólnie Oddział ten zrzesza pracowników, zatrudnionych w gazownictwie, wodociągach i zakładach oczyszczania miasta w 142 miastach.

Zakreślono następujący program prac:

1. nawiązanie łączności ze wszystkimi zakładami użyteczności publicznej, znajdującymi się na naszym terenie,

2. jednanie jak największej ilości członków zwyczajnych,

3. propagowanie wśród członków i zakładów prenumeratorów odpowiedniej liczby egzemplarzy „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“,

4. jednanie członków wspierających wśród zakładów i firm, pracujących dla potrzeb tych zakładów,

5. udzielanie pomocy i porad fachowych członkom i zakładom,

6. urządzenie Zjazdu Okręgowego,

7. realizowanie wniosków, uchwalonych na Zjeździe Okręgowym.

ad 1. nawiązaliśmy kontakt z 77 miastami,

ad 2. ilość członków Oddziału wynosi 73 osoby,

ad 3. 40 zakładów zaabonowało nasz organ fachowy,

ad 4. 19 zakładów zgłosiło swój akces na członka wspierającego,

ad 5. udzielaliśmy wskazówek i pomocy wielu zakładom w zakresie naprawy i uruchomienia zakładów,

ad 6. urządziliśmy Zjazd Okręgowy, którego sprawozdanie ukazało się w numerze 6 naszego czasopisma.

Skład Zarządu Oddziału był następujący:

Przewodniczący — kol. inż. Wyżnikiewicz Jan,

Wiceprzewodniczący — kol. inż. Piotrowski

Teodor,

Sekretarz — kol. inż. Kiełkiewicz Romuald.

Członkowie:

1. kol. Lewiński Cz.,

2. kol. Koskowski R.,

3. kol. Strzelczyk Wł.,

4. kol. Szafnicki P.,

5. kol. Schmidt R.

Zastępcy członków:

1. kol. inż. Śmiechowski J.,

2. kol. Zabórny Wł.

3. kol. mgr. Żyłko Wacław.

c) z Oddziału Górnośląskiego — przewodniczący kol. dyr. inż. J. Kozłowski;

e) „Oddział Górnośląski ukonstytuował się w sposób następujący:

Przewodniczący — inż. Jan Kozłowski,
wiceprzewodniczący — inż. Jan Kłosiński,
sekretarz i skarbnik — inż. E. Maszczyński,
członkowie:

inż. Wacław Herniczek,

inż. St. Różański,

inż. E. Zaczyński,

dyr. Antoni Trzmiel,

Ireneusz Łęgosz.

Zarząd Oddziału odbył 3 posiedzenia, na których poza sprawami gospodarczymi załatwił sprawę programu prac Oddziału oraz sprawy udziału w XXIII Zjeździe.

W dniach 4.5 br., oraz 24.6. br. odbyły się ogólne zebrania członków Oddziału, których w tej chwili Oddział liczy 46.

Na zebraniach wygłoszone zostały referaty kol. Edwarda Maszczyńskiego o kanalizacji Zagłębia, kol. Emila Wintera o wodociągach w Serśnie oraz kol. inż. Cz. Kłobukowskiego o eksplozjach pieców gazowniczych. Na tychże zebraniach była podjęta dyskusja na tematy uposażeń pracowników zatrudnionych w Wodociągach, Kanalizacji oraz Gazowniach. Poruszona była również sprawa uruchomienia nieczynnych gazowni Zagłębia Węglowego, na skutek czego spowodowano, że Zjednoczenie Energetyczne Zagłębia Węglowego zaangażowało rzeczoznawcę w osobie inż. Antoniego Dziurzyńskiego, który objechał gazownie i wydał właściwe ekspertyzy. — Na każdym zebraniu omawiano również sprawy prac Zarządu Głównego Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. Udział w zebraniu był liczny i dochodził do 80% członków.

Na XXIII Zjeździe G. W. i T. S. w Bydgoszczy zostało zgłoszonych 8 referatów członków Oddziału Górnośląskiego na ogólną liczbę 28. Wnioski wynikające z referatów były przedyskutowane na zebraniu ogólnym w dniu 24.6 br. wobec czego stanowisko członków Oddziału Górnośląskiego było jednolite we wszystkich sprawach poruszanych przez swoich referentów.

Najbliższe prace Oddziału przewidują wznowienie w miesiącu wrześniu zebrań ogólnych oraz wycieczek do zakładów przemysłowych.

Również bierze się pod uwagę fakt, że zebrania ogólne winny się odbyć nie tylko w Katowicach, ale i w innych miastach Oddziału Górnośląskiego, aże-

by móc zadzierzgnąć bliższe więzy z fachowcami z tej dziedziny.“

d) z Oddziału Dolnośląskiego — przewodniczący kol. inż. H. Olszewski:

„Na zebraniu organizacyjnym w dniu 5.4.46 ukonstytuowano Zarząd Oddziału w osobach:

Przewodniczący — Dyr. inż. Olszewski Henryk,
wiceprzewodnic. — dyr. inż. Dziewoński Jan,
wiceprzewodnic. — dyr. inż. Rzeszoś Romuald,
sekretarz — dyr. inż. Alberti Adam,

Członkowie Zarządu:

dyr. inż. Dorochowicz Stanisław,

dyr. inż. Kapusta Władysław.

1. Rozumiejąc, iż przed Oddziałem stoją specjalnie trudne zadania związane z odbudową i zagospodarowaniem Ziemi Odzyskanych, rozwinięliśmy szeroką propagandę w kierunku skupienia w naszych szeregach jak największej ilości fachowców naszych branż.

Członków rzeczywistych liczymy w tej chwili 26, ale ciągle wpływają nowe zgłoszenia.

2. Aby spopularyzować nasze pismo „Gaz i Woda“, rozesłaliśmy po całym Dolnym Śląsku nasz apel, nawołując do powszechnej prenumeraty tego miesięcznika, do zasilenia go fachowymi publikacjami i do materialnego poparcia przez umieszczanie w nim płatnych reklam.

3. Czyniąc zadość piękającej potrzebie chwili, zorganizowaliśmy w Wałbrzychu 2 — miesięczny kurs monterów - instalatorów gazowych. Kurs ten ukończyło około 30 kandydatów, wykładowcami i instruktorami byli głównie nasi członkowie.

4. Dając wyraz potrzebie łączności i wymianie zdań, Oddział obesłał licznie XXIII Zjazd Zrzeszenia w Bydgoszczy, a członkowie nasi wygłosili trzy referaty.

e) Z Oddziału Warszawskiego — przewodniczący kol. dyr. inż. St. Wojnarowicz:

„Zgodnie z § 7 Statutu P. Z. G. W. i T. S. decyzją Zarządu Głównego w miesiącu marcu br. został powołany na przewodniczącego Zarządu Oddziału Warszawskiego kol. dyr. inż. Wojnarowicz.

W wyniku starań zostało zwołane zebranie organizacyjne członków Oddziału Warszawskiego, które odbyło się dn. 2 czerwca br. w Warszawie, na którym wybrano do tymczasowego Zarządu Oddziału: kol. kol. inż. inż. Kobosa, Karbowski, Mossakowski i Stępniewski. Na zebraniu poruszono następujące ważniejsze zagadnienia i sprawy jak:

1. Zorganizowanie kursów dla techników, majstrów i bardziej wykwalifikowanych rzemieślników.

2. Ustalenie listy kandydatów, którzyby mogli być delegowani na tereny odzyskane jako pomoc fachowa.

3. Współpraca przy opracowaniu kalendarza technicznego, obejmującego zakres gazownictwa i wodociągarstwa.

4. Pomocy zbierania danych co do przepisów miejscowych dla instalacji wodociagowych i gazowych.

5. Urządzanie odczytów i zebrań:

Program:

1. „Wykresy Ganta w zastosowaniu do robót budowlanych“.
2. „Planowanie i kontrola wykonania budżetu Wod. i Kan. m. Warszawy“.
3. „Planowanie i kontrola racjonalnej gospodarki magazynowej“.
4. „O harmonogramach“.
5. „Zasady budowy programu organizacyjnego“.
6. Istniejące formy organizacyjne“.
7. „Dotychczasowa organizacja Wod. i Kan. m. Warszawy“.
8. „Nowy schemat organizacji Wod. i Kan. m. Warszawy“.
9. Uposażenia pracowników.

W okresie organizacyjnym w miesiącu marcu i kwietniu odbyły się dwa zebrania odczytowo-dyskusyjne z dziedziny naukowej organizacji pracy w Przedsiębiorstwach.

Oddział Warszawski w obecnej chwili liczy 135 członków. Zasięgiem Oddział Warszawski obejmuje województwa: Białostockie, Kieleckie, Lubelskie, Łódzkie, Warszawskie i m. st. Warszawę, w skład których wchodzi 77 powiatów.

Normalny bieg prac Oddziału Warszawskiego był hamowany specyficznymi warunkami i przeciążeniem pracy kolegów bezpośrednio zatrudnionych przy odbudowie Stolicy“.

f) z Oddziału Krakowskiego — sekretarz kol. inż. J. Tokarski:

„Oddział Krakowski ukonstytuował się przeważnie na zebraniu organizacyjnym w dniu 22 stycznia br., na którym wybrano wiceprzewodniczącym Oddziału kol. Dr. inż. Dolińskiego Jarosława i sekretarzem kol. inż. Tokarskiego Jerzego. Drugie ogólne zebranie członków odbyło się dnia 18 maja 1946 r., które odnośnie do Władz Oddziału zaakceptowało uchwały zebrania organizacyjnego.

Oddział liczy 45 członków. Działalność jego w okresie sprawozdawczym ograniczała się do czynności organizacyjnych i informacyjnych odnośnie członków, odnośnie zaś Zarządu Głównego na załatwieniu spraw związanych z XXIII Zjazdem, sprawą rzeczoznawców i sprawą wynagrodzeń. Członkowie Oddziału zgłosili na Zjazd 4 referaty. Zarząd Oddziału zajął się zorganizowaniem wspólnego wyjazdu uczestników Zjazdu z terenów województwa krakowskiego i rzeszowskiego.

Osobną uwagę poświęcono sprawie werbowania nowych członków zwyczajnych i wspierających oraz propagowania prenumeraty organu Zrzeszenia „Gazu i Wody“.

W najbliższej przyszłości Oddział projektuje urządzenie przy pomocy Zarządu Wodociągu Miejskiego w Krakowie kursów dla monterów wodociagowych“.

ad. 6. A. Sprawozdanie rachunkowe za rok 1945/46 przedstawił Sekretarz Generalny kol. inż. H. Janczewski, który podkreślił, że Zarząd Główny rozpoczął swoją działalność bez grosza w kasie, a już na dzień 31 maja 1946 r. zysk wyniósł okragło 89 tys. złotych, przy czym rachunek strat i zysków na ten dzień wyniósł 153.122,50 zł. i nie wiele odbiegł od projektu preliminarza, który został uchwalony na I-ym Zebraniu Zarządu Głównego i przewidywał po stronie wpływów i wydatków sumę zł. 150.000,— obowiązującą do 30 czerwca 1946.

Bilans Generalny na 31.V.46 r.

Winien		Ma	
Koszty handlowe	13.033,—	Składki czł. wspieraj.	
Porto	3.939,—		134.214,50
Pobory	3.000,—	Składki czł. zwycz.	
Oddziały	21.000,—		18.908,—
Subwencje	22.763,—		
Zysk	89.387,50		
	<u>153.122,50</u>		<u>153.122,50</u>

R-k bilansu

Stan czynny		Stan bierny	
Kasa	300,—	Zysk z dnia 1.II. —	
Banki P. K. O.	89.087,50	31.V.46 r.	89.387,59
	<u>89.387,50</u>		<u>89.387,50</u>

B. Sprawozdanie z Komisji Rewizyjnej.

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej kol. inż. Tomaszewski Wacław odczytał następujący protokół Komisji Rewizyjnej:

Odbudowa Ziem Odzyskanych

— potęgą gospodarczego odrodzenia Polski!

„Komisja Rewizyjna Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych w składzie: Przewodniczący: inż. Tomaszewski Wacław — Piotrków Cłonkowie: inż. Bruzdowicz Konstanty — Gdańsk inż. Pawłowski Bolesław — Warszawa. dyr. Kowalski Stanisław — Łódź,

na posiedzeniu w dn. 16.VI.1946 r. jakie odbyło się w siedzibie Zarządu Głównego w Warszawie poddała rewizji rachunkowość Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych oraz wydawnictwa czasopisma „Gaz, Woda i Technika Sanitarna” za okres od 1.II.1946 r. do 31.V.1946 r.

A. Odnosnie księgowości Zrzeszenia Komisja przejrzała buchalterię prowadzoną systemem amerykańskim, rachunki strat i zysków oraz bilans.

a) Rachunek strat i zysków zamknięty został po stronie wpływów sumą 153.122,50 w czym zysk 89.387,50 zł.

b) Rachunek bilansu wynosi w aktywach wyłącznie gotówkowych 89.387,50 zł.

Komisja uznała wydatkowane sumy za zużyte celowo i całą księgowość za prowadzoną dokładnie i fachowo.

Komisja stwierdza, że Zrzeszenie nie posiada własnego inwentarza ani lokalu. Do tej pory Zrzeszenie korzysta z lokalu jak również i licznych usług Dyrekcji Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy.

Na podstawie zbadanych dokumentów Komisja stwierdza, udzielenie pięciu Oddziałom Zrzeszenia subwencji w ogólnej wysokości 26.000,— zł. co znacznie przyczyniło się do pobudzenia prac w Oddziałach. Na wydawnictwo „Gaz, Woda i Technika Sanitarna” Zarząd Główny Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. przekazał sumę 22.763,— zł.

Wobec ofiarnej, sprężystej i należytej pracy członków Zarządu Głównego Zrzeszenia — Komisja Rewizyjna stawia wniosek o udzielenie absolutorium.

B. Odnosnie czasopisma „Gaz, Woda i Technika Sanitarna” — Komisja Rewizyjna sprawdziła księgowość, dokumenty kasowe, przejrzała buchalterię prowadzoną również systemem amerykańskim, rachunek strat i zysków oraz bilans.

a) Rachunek strat i zysków został zamknięty po stronie wpływów sumą 120.907,50 zł., w czym czysty zysk wynosi 39.702,50 zł.

b) rachunek bilansu w aktywach wyłącznie w postaci gotówkowej wynosi 39.702,50 zł.

Komisja uznała wydatkowane sumy za zużyte celowo, a całą księgowość za prowadzoną fachowo.

Komisja podkreśla, że zarówno prace redakcyjne jak i administracyjne oraz artykuły podawane w czasopiśmie nie są opłacane.

Komisja zauważa, że przyczyną tego stanu rzeczy, mimo wysiłków Redakcji, leży w małej ilości sprzedawanych egzemplarzy. W związku z powyższym Komisja apeluje do Walnego Zgromadzenia o poczynienie wszelkich wysiłków zmierzających do rozpowszechnienia tego wydawnictwa a to w celu poprawy istniejącego, przykrego stanu rzeczy.

Wobec ofiarnej i pełnej poświęcenia pracy włożonej przez członków Redakcji czasopisma w osobach kol. inż. Piotrowskiego Ignacego i inż. Janczewskiego Henryka — Komisja stawia na Walne Zgromadzenie wniosek o udzielenie wyżej wymienionym kolegom absolutorium i podziękowania.

C. Protokół z rewizji sprawozdania kasowego XXII Zjazdu Polskiego Zrzeszenia Gazowników Wodociągowców i Techników Sanitarnych, jaki odbył się 8 i 9.II. 1945 r. w Katowicach i Gliwicach.

Komisja Rewizyjna Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych w składzie:

Przewodniczący: inż. Tomaszewski Wacław — Piotrków członkowie: inż. Bruzdowicz Konstanty — Gdańsk inż. Pawłowski Bolesław — Warszawa dyr. Kowalski Stanisław — Łódź.

na posiedzeniu z dnia 16.6.1946 r. jakie odbyło się w Warszawie, w siedzibie Zarządu Głównego P. Z. G. W i T. S. — przeprowadziła badania sprawozdania kasowego wraz z dokumentami XXII Zjazdu w Katowicach i Gliwicach i stwierdziła co następuje:

wpływy wyniosły	228.388,00 zł
wydatki wyniosły	201.399,50 zł

zysk w gotówce	26.988,50 zł
----------------	--------------

Powyższe saldo zostało rozdzielone w następujący sposób:

1. Dnia 19.II.1946 r. — zostało przekazane na czasopismo „Gaz, Woda i Technika San.” zł. 20.000,00
2. Dnia 22.III.1946 r. przekazano na ten sam cel zł. 1.838,50
3. Na koszty przelewów do banków zł. 150,00
4. Oddział P.Z.G.W. i T.S. w Katowicach zł. 5.000,00

R a z e m	zł. 26.988,50
-----------	---------------

wydatkowano w myśl wskazań Zarządu.

Komisja stwierdza, że istotne saldo z XXII Zjazdu P. Z. G. W. i T. S. w Katowicach i Gliwicach wynosi 46.988,50, a to na skutek tego, że jedna z sum w wysokości 20.000 zł. jest zaksięgowana w pozycji wydatków wynoszących 201.399,50 zł. Wyżej wymieniona kwota w wysokości 20.000 zł. przekazana została na koszty wydawnictwa organu „Gaz, Woda i Technika Sanitarna”.

Komisja uznała wydatki Zjazdu za celowe. Sprawozdanie za wykonane prawidłowo. Saldo w sumie 26.988,50 zł. wydatkowano w myśl wskazań Zarządu.

(W związku z powyższym Komisja Rewizyjna stawia na Walne Zgromadzenie wniosek o udzielenie Komitetowi Organizacyjnemu XXII Zjazdu P. Z. G. W. i T. S. — absolutorium.

Na wniosek przewodniczącego kol. inż. mgr. Rudolfa wyrażono specjalne podziękowanie organizatorom XXII. i XXIII Zjazdu kol. kol. inż. Kozłowskiemu Janowi i inż. Wyżnikiewiczowi Janowi oraz kolegom z Zarządu Głównego, którzy przyczynili się do zorganizowania i rozwoju Zrzeszenia: inż. Janczewskiemu Henrykowi, inż. Piotrowskiemu Ignacemu, inż. Wojnarowiczowi St. i inż. Woiniewiczowi J. Do liczby kol. kol. zasługujących na podziękowanie za owocną działalność w Zrzeszeniu zebrani dodali nazwisko kol. inż. mgr. Z. Rudolfa.

Poza tym uchwalono na wniosek kol. inż. Piotrowskiego Ign. nadanie następującej depeszy dyr. Cz. Swierczewskiemu z Gdańska:

„XXIII Zjazd P.G.W. i T. S. w Bydgoszczy wyraża żal, że Sz. Kolegi, naszego seniora i pionera polskiego gazownictwa, brak pośród nas i życzy Sz. Koledze jeszcze długich lat pracy w ukochanej dziedzinie na pożytek odrodzonej Polski Demokratycznej i naszego Zrzeszenia.“

ad 7. Sprawę ustalenia wysokości składek członków referował kol. inż. I. Piotrowski. W czasie dyskusji kol. Michalik St. wniósł formalny wniosek o przekazanie ustalenia wysokości składek, z uwagi na przystąpienie Zrzeszenia do N. O. T., Zarządowi Głównemu do załatwienia, na prawach Walnego Zgromadzenia. Wniosek został przyjęty przez aklamację.

ad 8. Projekt preliminarza budżetowego P. Z. G. W. i T. S. na rok 1946/1947, który znajduje się w Nr. 3 „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ omówił kol. inż. Janczewski Henryk.

W ożywionej dyskusji zabrali głos koledzy: dyr. Kowalski St., dyr. inż. Kozłowski J., dyr. inż. Wojnarowicz St., dyr. inż. Żaczyński E., dyr. inż. mgr. Rudolf Z., inż. Liebfeld J. i inż. Michalik St. W toku dyskusji wyłoniły się dwa poglądy. Zwolennicy pierwszego wysuwali obawy co do możliwości finansowych miast i żądali oparcia budżetu na dotacjach państwowych. Zwolennicy zaś drugiego popierali stanowisko referenta w sprawie pokrycia wydatków budżetowych z wpływów pieniężnych z Zakładów Użyteczności Publicznej.

Celem przerwania przydługiej dyskusji kol. inż. Wojnarowicz zgłosił wniosek formalny zamknięcia dyskusji, który przeszedł przez aklamację, po czym przewodniczący kol. inż. mgr. Rudolf zgłosił dwa wnioski, które pokrywały się z obu koncepcjami:

1. XXIII Zjazd upoważnia Zarząd Główny do zwrócenia się do odpowiednich Ministerstw zainteresowanych naszymi dziedzinami pracy o wyasygnowanie przez te Ministerstwa pewnych subwencji na cele budżetowe Zrzeszenia, przy czym wysokość tych subwencji ustali Zarząd Główny.

2. XXIII Zjazd w zasadzie uchwala wniosek zawarty w referacie kol. inż. Wojnarowicza i poleca Zarządowi Głównemu poczynienie wszelkich kroków celem wyszukania innych źródeł dochodu (poza subwencjami Ministerstwa) na pokrycie wydatków projektowanego preliminarza.

Pierwszy wniosek przyjęto przez aklamację, drugi przeszedł przy wstrzymującej się jednej osobie od głosowania (kol. inż. Żaczyński).

ad 9. Sprawozdanie z działalności Redakcji „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ za okres od 1.1.1946 do 20.6.1946 przedstawił redaktor kol. inż. Janczewski:

„Na XXII Zjeździe Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych w listopadzie 1945 r. w Katowicach i Gliwicach — zapadła uchwała wznowienia organu Zrzeszenia „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“.

Ażeby dać realne podstawy w zapoczątkowaniu prac związanych ze zorganizowaniem Redakcji i Administracji postanowiono pozostałość pieniężną ze Zjazdu w wysokości 41.830,00 zł. przekazać na kosztą związane z uruchomieniem wydawnictwa.

Równocześnie postanowiono, że czasopismo pozostanie w Krakowie — przy czym na Redaktora Naczelnego powołano kol. dr. inż. Jarosława Dolińskiego, wieloletniego zasłużonego kierownika naszego organu. W międzyczasie (koniec grudnia) — kol. Doliński wskutek złego stanu zdrowia zrzekł się redagowania czasopisma. Wobec trudnej sytuacji jaka się wytworzyła — kol. Prezes A. Dziurzyński zdecydował, że „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ będzie wydawana w Warszawie. Wobec czego kol. kol. Piotrowski i kol. Janczewski zajęli się uzyskaniem pozwolenia na wydawanie pisma.

W początkach stycznia Zrzeszenie uzyskało zezwolenie od Biura Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk na prawo wydawania organu Zrzeszenia pod nazwą „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“.

Na posiedzeniu Zarządu Głównego jakie odbyło się w Warszawie w dniu 26.1.1946 r. funkcję Redaktora Naczelnego powierzono kol. inż. I. Piotrowskiemu, funkcję Redaktora kol. inż. H. Janczewskiemu.

W końcu lutego br. rozesłała Redakcja do wszystkich zakładów gazowych, wodociągowych, kanalizacyjnych i techniczno - sanitarnych cyrkularze z zaproszeniem do prenumeraty w ilości około 800 sztuk. Zmontowano aparat redakcyjny i administrację czasopisma, założono kartotekę prenumeratorów oraz wydrukowano cały szereg cyrkularzy pomocniczych.

Nowopowołana Redakcja wskutek specyficznych warunków zmuszona była całokształt spraw związanych z czasopismem budować od podstaw. Przy dzisiejszych warunkach wydawniczych, z braku kapitału, braku dostatecznej ilości prenumeratorów oraz stosunkowo niskiej ceny czasopisma — było to niezmiernie ciężkie zadanie.

W miesiącu kwietniu br. — Wydaliśmy Nr. 1 o objętości 26 stron. Nr. 2 o objętości 32 stron ukazał się w maju, wreszcie Nr. 3 o objętości 36 stron ukazał się w końcu czerwca przed XXIII Zjazdem. Aczkolwiek rozpoczynając wydawnictwo Redakcja zastrzegła się, że nie będzie przekraczać szczytych ram 24—28 stron — przyrzeczenie to złamaliśmy, gdyż zarówno Nr. 2 i Nr. 3 ukazały się w większej objętości. Myślę, że za to przestępstwo uzyskamy od Sz. Kolegów rozgrzeszenie.

Treść i poziom czasopisma.

W Nr. 1 zamieściliśmy swoje credo w odniesieniu do czasopisma, w którym zwróciliśmy się z apelem do czytelników o zasilanie „Gazu, Wody i Techniki Sanitarnej“ swymi pracami. Podkreśliliśmy przy tym, że dopóki pismem naszym nie zainteresują się w szerszej skali gazownicy, wodociągowcy i technicy sanitarni z całej Polski — będzie ono dalekie od ideału. Przyznajemy się, że tego ideału nie osiągnęliśmy. Wierzmy jednak, że konsekwentnie krok po kroku zmierzać do niego będziemy.

Szata zewnętrzna.

Staraliśmy się podtrzymać w tym względzie tradycję naszego czasopisma. Nie zmieniliśmy układu graficznego, jaki

zainicjowali nasi Koledzy — Redaktorzy z Krakowa. Wierni tej tradycji, jeśli tylko na to warunki pozwolą — będziemy się starali szatę zewnętrzną podnieść do takiego poziomu, jaki był do roku 1939 i to zarówno w układzie graficznym, jak w rodzaju papieru tekstowego i okładowego.

Prenumerata.

Do roku 1939 była niewielka. Obecnie, zaledwie po trzech miesiącach pracy, osiągnęliśmy w prenumeracie liczbę przedwojenną. Liczba jednak prenumeratorów jest wciąż mała i wobec 640 zakładów Gazowych i Wodociągowych w Polsce jest niczym nieusprawiedliwiona, nie jest w żadnym stosunku do ich ilości.

W sprawie tej wołamy: „Wszystkie zakłady gazowe, wodociągowe i techniczno - sanitarne w całym Państwie winny pismo nasze prenumerować!” Bylibyśmy szczęśliwi, gdybyśmy mogli zaprzestać zamieszczania w naszym organie takich sloganów jak: „Rozpowszechniajcie własne czasopismo”. „Jednanie prenumeratorów dla własnego organu jest obowiązkiem każdego członka Zrzeszenia” itd.

W tej sprawie zwracamy się z gorącym apelem do wszystkich kolegów o zaprenumerowanie większej ilości egzemplarzy dla swoich zakładów. Odpowiednia bowiem tylko ilość prenumerowanych egzemplarzy może stworzyć trwale podwaliny naszemu czasopismu.

Ogłoszenia.

Ilość zamieszczanych ogłoszeń jest znaczną pomocą finansową dla naszego organu. W tej mierze zwracamy się do kolegów z prośbą, ażeby żądali od swoich dostawców ogłoszeń w „Gazie i Wodzie”. Akcja w tej mierze nie może pozostać bez poparcia i wierzymy, że po Zjeździe Koledzy z całej Rzeczypospolitej dołożą wszelkich starań, ażeby czasopismo nasze zasilić większą ilością ogłoszeń. Sprawa to dla nas bardzo ważna.

Finanse.

Koszt wydawnictwa trzech numerów wyniósł 122.205 zł. Subwencji otrzymaliśmy 78.830,50 zł. w czym 41.830 zł. — pozostałość z XXII Zjazdu oraz 37.000 zł. od Zarządu Głównego. Pozostałość gotówkowa po wydaniu trzech numerów wynosiła 18.536 zł. Z prenumeraty zatem uzyskaliśmy 61.910,50 zł. Do sumy tej dochodzi jeszcze zaległość w kwocie kilkunastu tysięcy złotych, której z powodu braku czasu nie zdołaliśmy wyegzekwować.

Pismo nasze zatem w obecnych stosunkach jest zaledwie w 50% samowystarczalne.

Jak z powyższego wynika — podstawy finansowe naszego organu są kruche. Jeśli — 1 na najbliższy okres nie uzyskamy subwencji i 2 nie zwiększymy liczby prenumeratorów będziemy dalej w ciężkich warunkach finansowych, w wyniku których musimy zmniejszyć objętość poszczególnych numerów co w konsekwencji rozwój pisma zahamuje.

Honoraria autorskie.

Są naszą bolączką. Zdajemy sobie sprawę, że materiał redakcyjny nie będzie dotąd na poziomie dopóty nie będziemy zamieszczanych artykułów honorować. Do czasu jed-

nak stabilizacji finansowej pisma — sprawy tej nie ruszymy naprzód.

Personel redakcyjny i administracyjny.

Personel redakcyjny i administracyjny pełnił swoje funkcje honorowo. Na tym miejscu pozwolę sobie w imieniu Redakcji złożyć podziękowanie kol. Marianowi Dolińskiemu oraz ob. Danucie Napiórkowskiej za ich pracę bezinteresowną w administracji naszego czasopisma.

Propaganda.

Bezpośrednio po Zjeździe mamy nakreślony program przeprowadzenia odpowiedniej propagandy w terenie w celu zwiększenia ilości prenumeratorów. Plan jest opracowany. Jesteśmy przekonani, że po Zjeździe fundusze na to znaleźć się muszą.

Kończąc niniejsze sprawozdanie mamy głębokie przekonanie, że XXIII Zjazd i reprezentowani na nim Koledzy gazownicy, wodociągowcy i technicy sanitarni dołożą wszelkich starań i największych wysiłków, ażeby nasze czasopismo stało się naprawdę wyrazicielem naszych myśli, zamierzeń i osiągnięć w reprezentowanych przez nas dziedzinach techniki, żeby żyło w tempie, jakiego wymagają od nas czasy obecne związane z odbudową naszego Państwa, rozwijało się, wreszcie, żeby zdobyło sobie naprawdę chlubną kartę w naszym piśmiennictwie technicznym.

Na wniosek przewodniczącego wyrażono podziękowanie dotychczasowym redaktorom.

Po dyskusji nad wyborem redaktorów, w której zabierali głos kol. kol. Wojnarowicz, Wyżnikiewicz, Przeworski, Tokarski, Piotrowski i Kozłowski uchwalono:

Celem zachowania ciągłości prac redakcyjnych, które daly dotychczas owocne rezultaty pozostawić nadal w charakterze redaktorów kol. kol. inż. Piotrowskiego i inż. Janczewskiego (wniosek kol. inż. Wyżnikiewicza).

Celem zmniejszenia kosztów wydawnictwa kol. inż. Kozłowski Jan wysunął pod adresem Redakcji kilka decyzji:

- a) drukować protokoły zebrań, zjazdów itp. w jak najkrótszej formie.
- b) wydawać „Gaz, Wodę i Technikę Sanitarną” co 2 miesiące, a nie jak dotychczas co miesiąc.

Ponadto celem należytego zapropagowania czasopisma proponuje kol. Kozłowski rozesłać w teren cały szereg numerów okazowych.

ad 10. Preliminarz budżetowy czasopisma „Gaz, Woda i Technika Sanitarna” na rok 1946/47 zamykający się po stronie wpływów sumą zł. 1.056.000 przedstawił kol. inż. Janczewski.

W p ł y w y:

1. Prenumerata 650 egz. $\times 40 \times 12$	zł. 312.000,—
2. Ogłoszenia 12×12.000	zł. 144.000,—
3. Subwencje Zarządu Głównego	zł. 600.000,—

R a z e m zł. 1.056.000,—

Danina Narodowa —

- to akt naszej dojrzałości politycznej,
 - to wyraz naszej niezłomnej woli
- w zagospodarowaniu Ziemi Odzyskanych!**

W y d a t k i:

1. Koszta druku 44 str. — 12 numerów a 44.000	480.000,—
2. Koszta papieru 12 num. $\times$ 5.500	42.000,—
3. Koszta klisz 12 numer. $\times$ 5.000	60.000,—
4. Wysyłka egzemplarzy pocztą	6.000,—
5. Honoraria autorskie 12 $\times$ 12.000	144.000,—
6. Propaganda czasopisma	30.000,—
7. Druki i materiały kancelaryjne 12 $\times$ 2.00	24.000,—
8. Porto pocztowe 12 $\times$ 1.500	18.000,—
9. Zakup inwentarza	36.000,—
10. Zwrot kosztów przejazdów członków Komitetu Redakcyjnego 2 $\times$ 15 $\times$ 1.200	36.000,—
11. Pobory redaktorów 2 $\times$ 12 $\times$ 4.000	96.000,—
12. Pobory Kierownika Admin: 12 $\times$ 5.000	60.000,—
13. Pobory buchaltera 12 $\times$ 2.000	24.000,—

R a z e m 1.056.000,—

Budżet zatwierdzono przez akklamację.

Kol. Przewodniczący proponuje wysłać pismo z podziękowaniem za dotychczasową pracę w redakcji kol. inż. Czapliskiej.

ad 11. Sprawę zmian Statutu Zrzeszenia referował kol. inż. I. Piotrowski, przy czym prelegent zaznaczył, że poprawki wyłoniły się z jednej strony na skutek przystąpienia naszego Zrzeszenia do N.O.T. a tym samym i konieczności dostosowania naszego statutu do statutu N.O.T.-ej, z drugiej zaś strony względy stylistyczne wymagają zastosowania drobnych zmian.

W dyskusji zabierali głos koledzy: Wojnarowicz, Kozłowski, Liebfeld, Wyżnikiewicz, Przychodzki, Luciński, Kowalski.

Kol. Wyżnikiewicz domagał się wprowadzenia poprawki do § 7 przez umieszczenie: „Zarząd Główny składa się z prezesa, 2 wiceprezesów i 8 członków Zarządu, a nie jak dotychczas, że wiceprezesami są każdorazowo prezesi Sekcyj, których jest aż 5. Jednakże ze względów formalnych wnioszek kol. inż. Wyżnikiewicza został odesłany do komisji wniosków.

W dalszej dyskusji wyłoniły się dwie koncepcje. Pierwsza polegała na tym, żeby zmiany statutowe rozpatrzyć i zatwierdzić natychmiast (kol. Michalik). Druga zaś na przekazaniu sprawy poprawek statutowych Komisji Wniosków (kol. Kowalski).

W głosowaniu nad obu wnioskami przeszedł drugi 76 głosami przeciwko 54, wobec czego sprawę zmian statutu przekazano do opracowania Komisji Wniosków.

Następnie zarządzono przerwę obiadową, jednogodzinną do godz. 14.30. Po przerwie obiadowej przystąpiono do dalszych punktów obrad.

ad 12. Sprawę zmian regulaminów omawiał kol. inż. Piotrowski Ignacy, przy czym podkreślił, że poprawki te są drobne i konieczne, celem zastosowania naszych regulaminów do obecnych warunków, oraz zaproponował przekazanie poczynienia zmian w regulaminach: Komitetu Zjazdowego, Oddziałów Zrzeszenia oraz Sekcji Fachowych Zarządowi Głównemu na prawach Walnego Zgromadzenia. Wniosek przeszedł bez sprzeciwu.

ad 13. Sprawę przystąpienia P.Z.G.W. i T.S. do Naczelnej Organizacji Technicznej przedstawił kol. inż. Wojnarowicz, który zgłosił wniosek o zatwierdzenie uchwały Zarządu Głównego odnośnie przystąpienia Zrzeszenia do N.O.T.

Po dyskusji, w której zabierali głos koledzy Petrozolin, I. Piotrowski, Kozłowski, Przychodzki, Rudolf uchwalono jednogłośnie powyższy wniosek.

ad 14. Kol. inż. Wyżnikiewicz wystąpił z wnioskiem, aby wybory prezesa i członków Zarządu odbyły się po uchwaleniu poprawek statutu, czemu ze względów formalnych przeciwstawił się kol. Przewodniczący.

Z kolei zgłoszono następujące kandydatury na prezesa:

- 1) kol. Wojnarowicz
- 2) kol. Dziurzyński
- 3) kol. Michalik
- 4) kol. Piotrowski Ign.
- 5) kol. Roga
- 6) kol. Wyżnikiewicz

Z wyżej wymienionych osób nie przyjęli kandydatury: kol. Rudolf, Michalik, Piotrowski i Roga, wobec czego przystąpiono do głosowania tajnego na prezesa z pośród kolegów:

- 1) Wojnarowicza
- 2) Dziurzyńskiego
- 3) Wyżnikiewicza.

I-sze głosowanie:

- inż. Wyżnikiewicz — 51 głosów
inż. Dziurzyński — 43 głosy
inż. Wojnarowicz — 37 głosów

przy czym dwie osoby wstrzymały się od głosowania.

II-gie głosowanie:

- inż. Wyżnikiewicz — 70 głosów
inż. Dziurzyński — 35 głosów
inż. Wojnarowicz — 32 głosy,

przy czym 3 osoby wstrzymały się od głosowania.

Drugie głosowanie nie dało również rezultatu, gdyż inż. Wyżnikiewicz otrzymał 70 głosów, a do przejścia jego kandydatury potrzebne było minimum 71 głosów (połowa głosujących + 1 głos),

wskutek czego przewodniczący zarządził ponowne głosowanie.

Przed przystąpieniem do głosowania zabrał głos kol. inż. Wyżnikiewicz, który w serdecznych słowach podziękował za zaufanie i sympatię, jaką darzą go koledzy i poprosił o skreślenie go z listy kandydatów na prezesa, gdyż uważa, że jako Dyrektor Gazowni w Bydgoszczy nie będzie mógł dać takich warunków jak Warszawa (lokal, siły biurowe, środki materialne), a jakie konieczne są dla podjęcia normalnej pracy, gwarantującej jej pełny rozkwit. Wobec tego kol. Wyżnikiewicz zaapelował do kolegów, aby oddali swe głosy na rzecz dyr. inż. Wojnarowicza, gdyż dla dobra samej sprawy Zrzeszenia zrzeka się własnych głosów na korzyść kandydatury wyżej wymienionego kolegi z Warszawy, rezygnując z ewtl. godności prezesa.

Po zrzeczeniu się kol. Wyżnikiewicza, głosowano po raz trzeci:

1) inż. Wojnarowicz — 75 głosów

2) inż. Dziurzyński — 37 głosów

wstrzymało się od głosowania 17 osób.

Prezesem Zrzeszenia wybrany został większością głosów dyr. inż. Stanisław Wojnarowicz z Warszawy.

Dalsze przewodnictwo obrad przejął nowoobраниy Prezes Zrzeszenia inż. Wojnarowicz.

Na członków Zarządu Głównego zostali wybrani następujący koledzy:

1) inż. Flipoński Edward — Warszawa

2) inż. Janczewski Henryk — Warszawa

3) inż. Liebfeld Józef — Warszawa

4) inż. Kłosiński Jan — Zabrze

5) Dyr. Kowalski Stanisław — Łódź

6) Inż. Piotrowski Ignacy — Warszawa

7) dr. inż. Roga Błażej — Zabrze

8) Taff Aleksander — Warszawa

ad 15. Członkami Komisji Rewizyjnej wybrano:

1) inż. Foltński Gustaw — Warszawa

2) inż. Maszczyński Edward — Katowice

3) inż. Pawłowski Bolesław — Warszawa

4) inż. Tomaszewski Wacław — Piotrków

5) inż. Tokarski Jerzy — Kraków

6) inż. Zieliński Karol — Gdańsk.

Do Sądu Koleżeńskiego wybrano:

1) inż. Doliński Jarosław — Kraków

2) prof. Kirkor Teodor — Warszawa

3) inż. Nowodworski Olg. — Kielce

4) inż. Rudolf Z. — Warszawa

5) inż. Świerczewski Cz. — Gdańsk.

ad 16. Ustalono następujący skład Stałego Zjazdowego Komitetu Łącznikowego:

1. Inż. Kłosiński Jan — Zabrze.

2. Inż. Kozłowski Jan — Katowice.

3. Inż. Michalik Stanisław — Warszawa.

4. Inż. Piotrowski Ignacy — Warszawa.

5. Dr. inż. Roga Błażej — Zabrze

6. Inż. mgr. Rudolf Zygmunt — Warszawa.

7. Inż. Stefańczyk Zygmunt — Warszawa.

8. Inż. Świerczewski Czesław — Gdańsk.

Poza listą 8-miu stałych członków Komitetu Zjazdowego uchwalono polecić Zarządowi Głównemu Zrzeszenia dokooptowanie na każdy Zjazd 4-ch członków z tej miejscowości lub Oddziału, gdzie ma odbyć się Zjazd.

ad 17. Na prezesów Sekcji Fachowych wybrano:

Sekcja Wodociągowo-Kanal. — inż. Stefańczyk Zygmunt, Warszawa.

Sekcja Gazu Sztucznego — inż. Wyżnikiewicz Jan, Bydgoszcz.

Sekcja Techniki Sanitarnej — płk. Dobrowolski, Warszawa.

Sekcja Przemysłowa — inż. Kłobukowski Cz, Katowice.

Sekcja Koksownicza — inż. Drzewiecki Jan, Zabrze.

Na Przewodniczących Oddziałów powołano:

1) Dolno-Sląskiego — inż. Olszewski Henryk

2) Górno-Sląskiego — inż. Kozłowski Jan

3) Krakowskiego — dr. Orzelski Tadeusz

4) Pomorskiego — dyr. Strzelczyk Władysław

5) Poznańskiego — inż. Dziurzyński Antoni

6) Warszawskiego — inż. Bartlet Edward.

Do Komitetu Redakcyjnego zostali powołani kol. kol.:

Inż. Józefa Czaplicka, dr. inż. Jarosław Doliński, inż. Antoni Dziurzyński, Inż. Henryk Janczewski, prof. Teodor Kirkor, inż. Jan Kłosiński, inż. Józef Liebfeld, inż. Edward Maszczyński, inż. Ignacy Piotrowski, inż. Henryk Przyłęcki, prof. inż. Kazimierz Rodowicz, dr. inż. Błażej Roga, inż. mgr. Zygmunt Rudolf, inż. Aleksander Szniolis, inż. Czesław Świerczewski, inż. Jan Wyżnikiewicz.

ad 18. Oznaczenie miejsca XIXIV Walnego Zgromadzenia oraz XXIV Zjazdu P. Z. G. W. i T. S. Kol. dyr. Minkiewiczowa Halina proponowała, aby następny Zjazd odbył się w Kudowie - Zdroju na Dolnym Śląsku. Kol. inż. Janczewski wyjaśnił, że jest to mała miejscowość i wskutek tego propozycja powyższa stoi w sprzeczności z regulaminem Zjazdu, a poza tym wyłoniłoby to cały szereg trudności organizacyjnych i technicznych. Wobec tego uchwalono, że następny

Zjazd odbędzie się na Dolnym Śląsku, przy czym wybór miasta pozostawia się do decyzji Zarządu Głównego.

Uchwalono jednogłośnie, następujący wniosek kol. inż. Wojnarowicza w sprawie głosowania ludowego:

„XXIII Ogólnopolski Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych w Bydgoszczy wzywa wszystkich zrzeszonych w Stowarzyszeniu inżynierów, techników, pracowników do masowego udziału w głosowaniu ludowym i do odpowiedzi „Tak“ na wszystkie trzy pytania. Przez pozytywną odpowiedź na trzy pytania Referendum utrwalimy nasz wkład w dzieło odbudowy miast polskich, stworzymy podwaliny dla dalszych osiągnięć w budowie potężnego i trwałego gmachu Rzeczypospolitej.

Niech żyje Rząd Jedności Narodowej!

Niech żyje Niepodległa Demokratyczna Rzeczpospolita Polska!!!“

Z kolei zarządzono przerwę dla odbycia posiedzenia Komisji Wniosków do godz. 18-tej.

Po przerwie, po ustaleniu quorum, przystąpiono do uchwalenia wniosków i dezyderatów XXIII Zjazdu, Sekcji Gazu Sztucznego, Sekcji Wodociągowej oraz Sekcji Techniki Sanitarnej, zgłoszonych w przepisany terminie zgodnie ze statutem, przy czym dwa pierwsze wnioski uchwalono przez akklamację, resztę zaś jako dezyderaty przekazano Zarządowi Głównemu do załatwienia.

Wniosek kol. inż. Rogi w sprawie utworzenia Komitetu Gazowniczego: „Celem skoordynowania pracy nad rozbudową i należyтым funkcjonowaniem polskiego przemysłu gazowniczego XXIII Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych prosi ob. Ministra Przemysłu o powołanie do życia — analogicznie do Komitetu Opiniotwórczego dla przemysłu koksowniczego — Komitetu Gazowniczego, złożonego z przedstawicieli Centr. Zarz. Przem. Chem. (gaz koksowniczy), Centr. Zarz. Przem. Paliw Płynnych (gaz ziemny), Centr. Zarz. Energetyki oraz Zrzeszenia Gazowników (gaz miejski).

Do zadań Komitetu Gazowniczego należą:

1) współpraca z Centralnym Urzędem Planowania, Min. Adm. Publ. i Min. Odbudowy w sprawie rozbudowy krajowego przemysłu gazowniczego, opracowanie planu inwestycyjnego i planu produkcji z punktu widzenia potrzeb kraju.

2) współpraca z Komitetem Koksowniczym i Centr. Zarz. Przem. Węglowego w sprawie planowej gospodarki węglem gazowniczym.

3) Inicjatywa w sprawie rozbudowy przemysłu sprzętu gazowego i przemysłów pomocniczych gazownictwa.

4) Zagadnienia taryfikacji gazu.

5) Statystyka gazownictwa.

6) Kontrola techniczna zakładów gazowych.“

Wniosek przyjęto przez akklamację.

Wniosek kol. inż. Janczewskiego w sprawie rozpoczęcia prac monografii przyjęto również przez akklamację — „XXIII Zjazd Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych zleca Zarządowi Głównemu P. Z. G. W. i T. S. rozpoczęcie prac związanych z wydaniem monografii zakładów gazowych i wodociągowo - kanalizacyjnych w Państwie Polskim“.

Poza tym następujące zgłoszone wnioski zakwalifikowano przez Komisję Wniosków do kategorii dezyderatów:

Wniosek inż. mgr. Z. Rudolfa — Warszawa.

„Biorąc pod uwagę wielkie znaczenie uzdrowisk dla zdrowotnego i gospodarczego rozwoju Polski, XXIII Zjazd Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych uznaje za konieczne, aby w najbliższym okresie został opracowany długofalowy, a w jego ramach trzyletni plan inwestycyjny uzdrowisk polskich w zakresie najpilniejszych potrzeb techniczno - sanitarnych.

W tym celu Zjazd wzywa Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych do ścisłej współpracy z właściwymi władzami w rozesłaniu odpowiedniej ankiety do uzdrowisk dla szczegółowego zbadania, opracowania i postawienia zagadnienia na następnym XXIV Zjeździe.“

b) dezyderat do referatu inż. H. Przylęckiego: „Państwowy Instytut Technologii Wody, Ścieków i Technologii Sanitarnej“.

XXIII Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych utrzymuje nadal uchwałę Zjazdu XXII-go o powołaniu do życia Akademii Techniki Sanitarnej o zarysie proponowanego Instytutu Technologii Wody, Ścieków i Inżynierii Sanitarnej, podkreślając jednocześnie ważność dla niego praktycznych zadań — szerokiego doświadczalnictwa kontroli urządzeń i walki z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych, gleby i powietrza.

c) dezyderat do referatu inż. Przylęckiego: „Wytyczne do projektowania, rozbudowy i rekonstrukcji oczyszczania ścieków“. XXIII Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych proponuje:

1) Korzystając z posiadania przez Wodociągi i Kanalizację m. st. Warszawy fachowców w dziedzinie oczyszczania ścieków prosić Dyrekcję Wodociągów i Kanalizacji m. Warszawy, by zorganizowała w miastach odzyskanych studia fachowe nad tymi urządzeniami, które posiadają znaczenie dla projektowania oczyszczalni ścieków w Polsce.

2) Zjazd uważa za rzecz niezmiennie wskazaną uruchomienie placówki badawczej typu Stacji Doświadczalnej na Kaskadzie w ramach przyszłego Instytutu Technologii Ścieków, Wody i Inżynierii Sanitarnej.

3) Zjazd uważa za konieczne przystąpienie do normalizacji najważniejszych i wypróbowanych urządzeń do oczyszczania ścieków.

4) Zjazd uważa konieczne — przystąpienie do normalizacji terminologii polskiej w dziale oczyszczania ścieków.

5) Zjazd uważa za konieczne drukowanie podręcznika o oczyszczaniu ścieków.

d) dezyderat prof. mgr. Teodora Kirkora:

XXIII Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych uchwala dezyderat, ażeby między placówkami badawczymi Wodociągów i Kanalizacji a Zakładami Naukowymi był nawiązany bliższy kontakt pod względem:

1. ofiarowania praktyk dla studiującej młodzieży akademickiej.

2. wykonywania prac naukowo - doświadczalnych w charakterze tematów dyplomowych.

e) dezyderat do referatu inż. J. Kozłowskiego: „Rozbudowa Okręgowych Wodociągów Zagłębia Węglowego w latach 1947 — 1950”.

1. W Zagłębiu Węglowym należy utrzymać fakt zespolenia w jednym ręku i prowadzenia spraw wodociągowych przez Ministerstwo Przemysłu, pod nadzorem techniczno - budowlany Ministerstwa Odbudowy.

2. W organie Ministerstwa Przemysłu Dyrekcji Wodociągów, należy przeprowadzić studia i badania nad zagadnieniem zaopatrzenia w wodę przemysłu i ludności Zagłębia Węglowego w porozumieniu z Głównym Urzędem Planowania Przestrzennego przy Ministerstwie Odbudowy.

3. Dążyć o użycie dla Zagłębia Węglowego wód miękkich, które należy prowadzić choćby ze znacznych odległości dorzeczy Wisły i Odry.

f) dezyderat do referatu inż. Chramca i Trzmieła: Państwowe Zakłady Wodociągowe na Górnym Śląsku i ich rozbudowa na najbliższą przyszłość.

1) Dla należytego zabezpieczenia terenu przemysł. G. Śląska w dostawę nie tylko na najbliższe lata ale i dalszą przyszłość dla ludności i przemysłu koniecznym jest przystąpić zaraz do przeprowadzenia odpowiednich badań i studiów oraz do opracowania projektów nowych ujęć wodnych. Sprawa ta musi być badana przez fachowców obeznanych ze specjalnymi warunkami tak pod względem technicznym jak i gospodarczym, jakie panują na Górnym Śląsku, przeto należy założyć przy współudziale trzech głównych wodociągów grupowych (P. Z. W., Z. W. pow. Kat. i G. Z. W.) Biuro Studiów i Projektów w Katowicach, któreby zajęło się szczegółowym opracowaniem powyższego zagadnienia.

2) Uruchomienie odpowiednich kredytów dla przeprowadzenia planów inwestycyjnych na rok 1946 jak i na okres 3 letni, celem zabezpieczenia dostawy wody na najbliższą przyszłość jest koniecznym, jeżeli ma się ludności zapewnić odpowiednie warunki higieniczne życia i jeżeli planowany rozwój przemysłu nie ma natrafić na tak zasadnicze trudności, jak brak wody potrzebnej do uruchomienia odnośnych zakładów przemysłowych.

3) Należy dążyć, by pracownicy wodociągowi wszystkich wodociągów terenu przemysł. G. Śląska otrzymywali wynagrodzenie analogiczne, jakie stożuje ciężki przemysł, gdyż da to możliwość utrzymania odpowiedniego personelu przy wodociągach i zapewni właściwy rozwój wodociągów.”

g) dezyderat Dyrektora Gazowni Łódzkiej:

„W dzisiejszej Polsce demokratycznej decydującym czynnikiem przy zawieraniu umów zbiorowych i regulowa-

niu płac są: Komisja Centralna Związków Zawodowych w Polsce oraz Zarządy Związków Przemysłowych. Nasze Zrzeszenie, mogące z racji swego charakteru reprezentować stanowisko naukowej i fachowej rzeczywistości, nie posiada wpływu ani nie ma wglądu w powyższe bardzo ważne decyzje, mogąc przecież być tu pożądanym czynnikiem opiniotwórczym i doradczym.

Powodując się powyższymi przesłankami, XXIII Walne Zgromadzenie Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych uchwala:

1. Zwrócić się do Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Polsce oraz do Zarządu Głównego Związku Pracowników Samorządu Terytorialnego i Zakładów Użyteczności Publicznej z propozycją, aby Zrzeszenie nasze, przy zawieraniu wszelkich umów zbiorowych i plac pracowników, w pierwszym rzędzie gazowni, zakładów wodociągowo - kanalizacyjnych, zakładów oczyszczania miasta itp. — miało zapewniony udział w charakterze czynnika opiniotwórczego i doradczego.

2. W związku z powyższym — powołać do życia odpowiednie komisje ekonomiczne dla Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych, celem powierzenia im reprezentacji i współpracy w omawianych negocjacjach.”

h) oraz następujący dezyderat Gazowni Łódzkiej:

Istniejące na terenie miasta różnego rodzaju przedsiębiorstwa i Zakłady techniczne, jak gazownie, elektrownie, zakłady wodociągowo - kanalizacyjne, zakłady oczyszczania miasta, tramwaje, rzeźnie etc. tworzą w swym zespole kulturalne warunki życia ludności miejskiej oraz ofiarowują znajdującemu się na danym terenie przemysłowi rozliczne ułatwienia techniczne. Obok tego, niektóre z nich jak np. gazownie, są same, lub mogą takimi zostać — ważnym czynnikiem w rozwoju przemysłu. Jednocześnie stanowią one lub stanowią mogą podstawę finansową samodzielności i sprawności samorządów.

Powszechnie przyjęta zasada planowości we wszystkich dziedzinach gospodarki, również i w tym wypadku, doprowadzić winna do włączenia całego powyższego kompleksu zakładów w scharmonizowany mechanizm państwowego planowania.

Dla osiągnięcia tego celu XXIII Zjazd Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych uchwala:

a) Rozszerzyć ramy Zrzeszenia i zjednoczyć w nim techników i fachowców wszelkich zakładów użyteczności publicznej samorządu terytorialnego,

b) w związku z tym, zmienić dotychczasową nazwę organizacji na „Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców, Techników Sanitarnych oraz Techników wszelkich Zakładów Użyteczności Publicznej Samorządu Terytorialnego”,

c) stworzyć w łonie Zrzeszenia, jako organ stały, Techniczną Radę Gospodarczą, instytucję doradczą dla poszczególnych zakładów i przedsiębiorstw oraz — opiniotwórczą i miarodajną dla czynników państwowych i samorządu terytorialnego,

d) zwrócić się do władz państwowych z wnioskiem o uznanie w tym charakterze Technicznej Rady Gospodarczej.

i) dezyderat do referatu inż. Wacława Popielskiego: „Tendencje rozwojowe w konstrukcji wodomierzy”:

Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych wystąpi do Ministerstwa Zdrowia Publ. o wydanie zakazu stosowania rur ołowianych w instalacjach wodociągowych."

j) dezyderat inż. Leonarda Skibniewskiego z Państw. Instytutu Hydrologiczno - Meteorologicznego:

"Zjazd wzywa Zarządy Wodociągów oraz inżynierów - wodociągowców do dostarczenia dla celów naukowo - badawczych Państwowego Instytutu Hydrologiczno - Meteorologicznego znajdujących się w ich posiadaniu materiałów, charakteryzujących występowanie wód gruntowych, oraz bezwzględne zawiadamiania Instytutu o wszelkich projektowanych w powyższym zakresie badaniach terenowych."

k. dezyderat inż. Knauera do referatu inż. Liebfelda: Trzyletni plan gospodarczy w dziedzinie Wodociągów i Kanalizacji":

"XXIII Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych wzywa Zarząd do opracowania memoriału, aby zakłady gazowe, wodociągowe i kanalizacyjne odkładały odpisy na amortyzację urządzeń (zgodnie z postanowieniem ustawy regulującej finanse komunalne) w koniecznej wysokości. Sumy z tych odpisów winny być zużyte na finansowanie inwestycji w tych zakładach."

l. dezyderat kol. inż. J. Liebfelda:

"XXIII Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych w dniu 27.6.46 w Bydgoszczy wzywa Zarząd do powołania do życia w porozumieniu z Ministerstwem, C. budowy, Administracji Publicznej, Ministerstwem Przemysłu oraz Centralnym Urzędem Planowania Przeszennego komórki, która by obejmowała całokształt zagadnień w dziedzinie techniki sanitarnej, wodociągów, kanalizacji i gazownictwa pod postacią Rady Techn. Gosp. przy Zrzeszeniu z komitetami:

1. gazowniczym
2. wodociągowo - kanalizacyjnym,
3. techniczno - sanitarnym."

Zmiany statutowe Zrzeszenia omówił kol. Piotrowski, który po kolei przeczytał proponowane poprawki, po czym osobno i „en bloc” przyjęto poprawki statutowe.

Kol. inż. Janczewski w sprawie nagłej postawił wniosek o wyrażenie podziękowania Komitetowi Organizacyjnemu XXIII Zjazdu w następujących słowach:

"XXIII Zjazd Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych w Bydgoszczy na posiedzeniu plenarnym w dn. 27.6.46 r. wyraża serdeczne podziękowanie Komitetowi Organizacyjnemu XXIII Zjazdu za trudy i ofiarną pracę związaną ze zorganizowaniem tego Zjazdu.

W szczególności Zjazd wyraża podziękowanie za zaproszenie XXIII do Bydgoszczy i wybitną pomoc w jego organizacji Prezydentowi Miasta ob. Twardzieckiemu Józefa, Nacz. Dyrektorowi Przedsiębiorstw Miejskich inż. Tubielewiczowi Edwardowi, Przewodniczącemu Komitetu Organizacyjnego

inż. Wyżnikiewiczowi Janowi, dyr. Wodociągów ob. Lewińskiemu Czesławowi, inż. Kiełkiewiczowi Romualdowi ze Zjednoczenia Energetycznego Okr. Pom., ob. Eckertowi Kier. Ruchu Zewnętrznego Gazowni, kol. inż. Tabace Wawrzyńcowi, inżynierowi Wodociągów, kol. Szukale Janowi kier. Ruchu Wewnętrznego Gazowni, ob. Krokowskiej Janinie ze Zjednoczenia Energetycznego Okr. Pom. oraz Radom Zakładowym i wszystkim pracownikom Przedsiębiorstw Miejskich w Bydgoszczy, a w szczególności pracownikom Gazowni, Wodociągów i Kanalizacji."

Co uczestnicy zebrania przyjęli długotrwałymi oklaskami.

Kol. inż. Wyżnikiewicz w imieniu Komitetu Organizacyjnego podziękował Przewodniczącemu Zebrania, wszystkim uczestnikom Zjazdu, Zarządom Miejskim, przedstawicielom Gazowni i Wodociągów Miejskich w Bydgoszczy za okazaną pomoc przy zorganizowaniu Zjazdu.

ad 20. O godz. 18.40 Prezes Zrzeszenia kol. inż. Wojnarowicz zamknął Zjazd, dziękując kolegom za liczne przybycie.

Przerwę między zakończeniem Walnego Zgromadzenia a posiedzeniem Komisji Wniosków wykorzystwały poszczególne Sekcje Fachowe na swe obrady.

Sekcja Gazu Sztucznego.

Przewodniczył dyr. Dziurzyński, obowiązki sekretarza pełnił kol. mgr. Żyłko.

(Kol. inż. R. Rzeszoś wygłosił referat pt. „Gazownictwo na Dolnym Śląsku, a problem gazownictwa polskiego“.

Nad wnioskiem kol. Rzeszosia wywiązała się ożywiona dyskusja. Głos zabierali inż. H. Olszewski, dr. inż. Roga, dyr. Kowalski, inż. E. Filipowski i inż. Wyżnikiewicz.

Trzeci dzień Zjazdu: 28 czerwca 1946 r.

Wycieczka do Ziemi Żłotowskiej i Człuchowskiej

Trzeciego dnia w godzinach rannych udano się samochodami do Ziemi Żłotowskiej i Człuchowskiej. W wycieczce wzięło udział 70 osób.

Organizatorzy, wybierając te ziemie za cel wycieczki, kierowali się przede wszystkim przesłankami natury patriotycznej. Poznanie tych terenów, tego bohaterskiego ośrodka polskości promieniujące-

• Przywitanie uczestników XXIII Zjazdu P.G.W. i T.S. przez m. Złotów

go na całą Polskę zagraniczną, nawiązanie nici braterskiej między mieszkańcami Ziemi Złotowskiej a naszą Organizacją, złożenie hołdu na grobie niezłomnego bojownika o polskość śp. dr. Bolesława Domańskiego — oto myśl przewodnia organizatorów wycieczki. Ponadto, jednym z celów wycieczki było zwiedzenie tamtejszych zakładów wodociągowych i kanalizacyjnych.

Na Ziemię tę, zwłaszcza Ziemię Złotowską posiada w historii swojej walki o polskość niezwykle ciekawe karty. Powiat Złotów, który przy pierwszym rozbiórze Polski w 1772 r. został zajęty przez Prusaków — dopiero obecnie wrócił w granice Rzeczypospolitej. Przez szereg dziesiątków lat należał do Niemiec, skazany był na nieustanne walki, zmierzające do całkowitego zgermanizowania i eksterminacji. Mieszkańcy Ziemi Złotowskiej bronili się rozpaczliwie i przeciwstawiali się wszystkimi rozporządzalnymi siłami szatańskiej akcji wroga, składając raz po raz dowody nie tylko wielkiego patriotyzmu, ale i poświęcenia. Jeszcze dziś w Złotowie możemy naocznie zobaczyć małą kapliczkę św. Rocha, przebudowaną i udostępnioną wiernym przez gorącego patriotę śp. ks. B. Domańskiego. Przez wiele lat stanowiła ona ośrodek wszelkich uroczystości polskich i kościelnych. Stąd wychodzi-

ły procesje Bożego Ciała i tu wreszcie było źródło czerpania sił przez ludność polską do przetrwania długich, beznadziejnych lat niewoli.

Drugim ogniskiem w Złotowie, skupiającym Polaków ze Złotowa, Kaszub a nawet Ziemi Lubuskiej był Związek Polaków z Zagranicy. Tu biło najżywiej serce polskie, tu się koncentrowało i stąd promieniowało życie narodowe. Stąd prowadzono bezkompromisowo walkę ze zniechędźcą wrogiem, który brutalną siłą dążył do wyrwania z dusz wszystkiego co polskie. Mimo, iż Niemcy mieli do dyspozycji cały aparat administracyjny, gwarantujący powodzenie, nie udało się im zmiażdżyć niezłomnego, bohaterskiego i pełnego poświęcenia żywiołu polskiego.

Te rozmyślenia o potęgę żywotności sił polskich towarzyszyły nam w drodze do Złotowa, do którego przybyliśmy o godz. 12-tej. Ale nie tylko hart ducha wykuty w nieustannej walce z wrogiem cechują tamtejszą ludność, lecz również serdeczność i staropolska gościnność charakteryzują serca złotowian. Znalazło to swój wyraz w umieszczeniu przy wjeździe do miasta znacznego w rozmiarach transparentu z napisem: „Witamy XXIII Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych na Ziemi Złotowskiej“, jak również w przy-

branej w odświeżonej szacie Sali Robotniczego Domu Kultury oraz udekorowaniu Zakładów Wodociągowych tego miasta.

Po przywitaniu wycieczki przez Gospodarza Miasta, autochtona, ob. J. Kocika, jednego z najbliższych współpracowników śp. ks. dr. B. Domańskiego, b. kierownika Polskiego Banku w Złotowie — uczestnicy wycieczki udali się na śniadanie. W czasie posiłku przemawiali burmistrz miasta ob. Kocik, starosta powiatowy ob. Paruszewski oraz kierownik informacji i propagandy. Mówcy nakreślili historię Złotowa i zobrazowali wprost nieprawdopodobne zmagania się tutejszych Polaków — autochtonów z przemocą pruską. Z kolei Prezes Zrzeszenia kol. dyr. S. Wojnarowicz w serdecznych słowach podziękował za gościnność i życzył mieszkańcom Ziemi Złotowskiej jaknajpomyślniejszych wyników w nowym Ich życiu pod opiekuńczymi skrzydłami Odrodzonej Polski Demokratycznej.

Po przemówieniach uczestnicy wycieczki udali się do miejscowych zakładów wodociągowych celem ich zwiedzenia. Kierownikiem zakładów jest autochton — złotowianin.

Dalszy program wycieczki przewidywał wyjazd do Zakrzewa oddalonego o 10 km. od Złotowa, siedziby Prezesa Związku Polaków w Niemczech ks. dr. B. Domańskiego, gdzie też wycieczka w towarzystwie burmistrza ob. J. Kocika się udała. Tu na grobie śp. ks. Domańskiego nastąpiło uroczyste złożenie wieńca z szarfami narodowymi, na których widniał napis: „Niestrudzonemu Bojownikowi o Polskość Ziemi Złotowskiej — XXIII Zjazd Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych“. Aktu tego dokonali koledzy H. Janczewski, R. Kielkiewicz i J. Wyżnikiewicz, po czym kol. Janczewski w pięknych słowach nakreślił sylwetkę świetlanej postaci Bohatera Narodowego. Mówca w swym przemówieniu wskazał na ogrom wysiłków dokonanych przez ks. dr. Domańskiego wspólnie z tutejszą Polonią — w dziedzinie utrzymania polskości. Już samo przyznanie się do polskości było niewybaczalnym przestępstwem a należenie do Związku Polaków w Niemczech sprowadzało nie tylko na członków Związku, ale i na ich rodziny najostrzejsze represje, wykluczające w ogóle możliwość egzystencji na tych terenach. Ale postawa złotowian była niezłomna i odpowiedzią na ucisk niemiecki była wielotysięczna rzesza członków Związku Polaków na Ziemi Złotowskiej. Że tak było, była to niespożyta zasługa Ich przywódcy, nieugiętego i zarliwego bojownika o polskość śp. ks. dr. Domańskiego.

W imieniu nieobecnego proboszcza podziękował zebranym za pamięć w prostych, lecz serdecznych słowach tutejszy kościelny. Z kolei przekazano od XXIII Zjazdu sumę 1.000 zł. na budowę pomnika na grobie śp. ks. dr. B. Domańskiego.

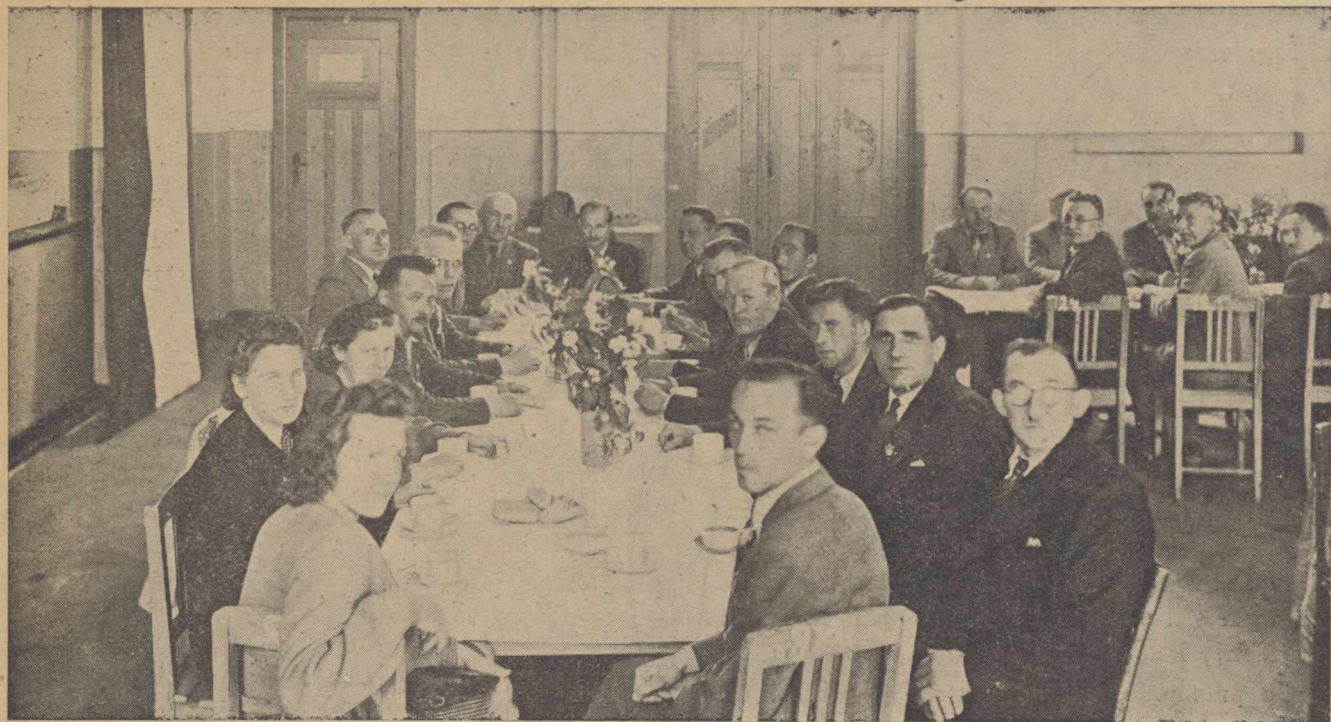
Następnie uczestnicy wycieczki udali się do miejscowego Domu Polskiego, gdzie burmistrz m. Złotowa ob. J. Kocik podał krótką historię powstania Domu Polskiego w Zakrzewie oraz zobrazował strukturę i zakres działania organizacji polskich działających na Ziemi Złotowskiej przed 1939 r. Ob. Burmistrz udzielił przy tym szczegółowych wyjaśnień o napisach i emblematkach polskich umieszczonych na ścianach sali Domu Polskiego. Jeszcze raz mieliśmy możliwość stwierdzić bezmiar stoczonej walki o polskość oraz jej znakomite wyniki.

Żegnani długo i owacyjnie uczestnicy wycieczki udali się do Człuchowa, ostatniego etapu wycieczki. W drodze dźwięczały nam jeszcze długo w uszach zaślizgane słowa o bohaterskich Polakach — Autochtonach, którzy legli na tej ziemi nie przypuszczając, iż w niedługim czasie ziszczą się Ich najgorętsze pragnienia powrotu Ziemi Złotowskiej do Macierzy. Niestety, nie danym Im było dożyć tej radosnej chwili, ale krwią swoją wywalczyli lepszy byt dla przyszłych pokoleń.

W Człuchowie w Domu Kultury wycieczkę przywitani starosta powiatowy, burmistrz miasta oraz przedstawiciele partii politycznych, po czym inspektor szkolny ob. Jeżewski wygłosił interesujący odczyt t. „Ziemia Człuchowska dawniej a dziś“. Prelegent niezwykle ciekawie omówił historię Ziemi Człuchowskiej. Osiedle Człuchów nazywane

Zakrzewo. Kol. inż. H. Janczewski w imieniu uczestników XXIII Zjazdu P.G.W. i T.S. przemawia nad grobem niezłomnego bojownika o polskość naszych Ziemi Zachodnich śp. Ks. dr. Bolestawa Domańskiego

Złotów. — Śniadanie w Sali Robotniczego Domu Kultury

dawniej Słuchów zostało założone w 1187 r. przez Słowian. W roku 1308 zostaje Ziemia Człuchowska wykupiona przez Zakon Krzyżacki od Mikołaja Ponicy za 125 funtów srebra. W historycznej bitwie pod Grunwaldem ginie komtur Słuchowa Arnold von Baden wraz z całym swoim rycerstwem. Jednak ziemia ta nie wraca jeszcze w granice Rzeczypospolitej. Dopiero w 1454 r. mieszkańcy Słuchowa przystępują do Związku Janszeczurskiego i poddają się władzy polskiej. Formalnie Słuchów, którego nazwa zostaje zamieniona na Człuchów przechodzi w ręce polskie w pokoju toruńskim tj. w 1466 r. Po pierwszym rozbiórce polski w 1772 r. Człuchów zostaje zajęty przez Prusaków i pod jarzmem niemiec-

kim przebywa przez 173 lata do chwili wyzwolenia tj. do 1945 r.

Po referacie uczestnicy wycieczki zwiedzili miejscowe zakłady wodociągowe po czym udali się w towarzystwie starosty powiatowego, burmistrza miasta oraz przedstawicieli miejscowych władz państwowych, municypalnych, politycznych i społecznych na wspólny obiad. Pod koniec obiadu w imieniu Zarządu Głównego Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych kol. Janczewski podziękował gospodarzom Ziemi Człuchowskiej za gościnność i słowami: „Uważam trzeci dzień Zjazdu za zamknięty” — zakończył swe przemówienie.

Z życia Organizacji

XXIV Zjazd

Na Walnym Zgromadzeniu członków Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych w Bydgoszczy w dniu 27 czerwca 1946 r. ob. H. Minkiewicz, Dyrektor Związku Uzdrowisk Polskich, zgłosiła zaproszenie zwołania XXIV Zjazdu w Kudowej na Dolnym Śląsku. Następnie wyjaśniło się, że Kudowa nie posiada warunków odpowiednich na Zjazd, wobec czego powstał projekt urządzenia Zjazdu w Solicach-Zdroju i w Wałbrzychu. Poza tym zgłosił zaproszenie zwołania XXIV Zjazdu we

Wrocławiu inż. St. Dorochowicz, Dyrektor Gazowni we Wrocławiu.

Zarząd Główny na posiedzeniu w Katowicach w dniu 3 grudnia r. b. rozważył obie propozycje i przyjął zaproszenie Dyr. Dorochowicza.

Kol. Ignacy Piotrowski udał się na polecenie Zarządu Głównego do Wrocławia, gdzie złożył wiżyty w Zarządzie Miejskim, w Urzędzie Wojewódzkim i w Wojewódzkiej Radzie Narodowej, oraz porozumiał się z dyrektorami miejskich Zakładów.

Mysł urządzenia XXIV Zjazdu i wystawy podczas Zjazdu we Wrocławiu przyjęto wszędzie niezmiennie życzliwie i przyrzeczono wydatne poparcie. Niezbędne warunki dla Zjazdu — możliwość zakwaterowania i zaprowiantowania około 400 uczestników Zjazdu, sale na obrady plenarne i sekcyjne, oraz halę na wystawę — Wrocław posiada i trudności pod tym względem nie przewiduje się.

Po Zjeździe, a być może podczas Zjazdu, projektuje się urządzenie wycieczki do Solic i do innych uzdrowisk.

Zjazd ma odbyć się tradycyjnie w końcu czerwca, co pozwoli na należyte zorganizowanie go i przygotowanie na czas referatów, do zgłaszania których ustalono termin 15 lutego 1947 r., a do nadsyłania rękopisów referatów do Redakcji „Gaz, Woda i Technika Sanitarna” ostateczny nieprzekraczalny termin 1 maja 1947 r.

Wszystkie referaty mają być przed Zjazdem wydrukowane w organie naszym „Gaz, Woda i Technika Sanitarna”. Opracowanie referatów programowych Zarząd Główny Zrzeszenia zlecił Sekcjom Fachowym. Poza tym dopuszczalne są indywidualne referaty.

Na wyżej wspomnianym posiedzeniu Zarządu Głównego Zrzeszenia w Katowicach uchwalono następujące hasła na XXIV Zjazd:

1. „Gaz i woda dźwignią przemysłu i zdrowia ludności”
2. „Technika Sanitarna w Uzdrowiskach Polskich”
3. „Zagadnienia organizacyjne przedsiębiorstw użyteczności publicznej oraz taryfy”.

Stały Komitet Zjazdowy mieści się w Warszawie, w lokalu P. Z. G. W. i T. S. ul. Koszykowa 81.

Adres miejscowego Komitetu Organizacyjnego XXIV Zjazdu: Wrocław — Gazownia Miejska, Dürgey, ob. Dyr. inż. Stanisław Dorochowicz.

Protokół

Ogólnego Zebrania Członków P.Z.G.W. i T.S. Oddziału Warszawskiego w dn. 17.VIII.1946 r

W dniu 17 sierpnia 1946 r. przy obecności 38 członków o godz. 14 min. 30 odbyło się w lokalu Zrzeszenia na Stacji Flitrow przy ul. Koszykowej 81 Ogólne Zebranie członków Oddziału Warszawskiego P.Z.G.W. i T.S.

ad. 1 — Zebranie zagalęł Viceprzewodniczący Starego Zarządu kol. inż. E. Mossakowski, prosząc na przewodniczącą obrad Dyrektora Gazowni m. Warszawy kol. inż. Bartleta Edwarda. Kol. przewodniczący zaprosił do prezydium następujących kol. kol.:

- inż. St. Wojnarowicza,
- inż. Liebfelda Józefa
- inż. Kobosa Wacława
- inż. Piotrowskiego Ignacego
- inż. Mossakowskiego Edwarda
- inż. Stępniewskiego Ryszarda.

Sekretarzowanie na wniosek kol. przewodniczącego objął kol. inż. Stępniewski Ryszard.

Porządek dzienny Walnego Zebrania odczytany przez Kol. Sekretarza a mianowicie:

1. Zagajenie,
2. Odczytanie i przyjęcie protokołu z Organizacyjnego Zebrania Zarządu z dn. 2.VI.46 r.
3. Sprawozdanie z działalności Zarządu,
4. Wybór Zarządu Oddz. Warszawskiego na 1946—47.
- a) Viceprzewodniczącego,

b) Sekretarza,

c) Członków Zarządu,

5. Wybór komisji ustalającej kandydatów na rzeczoznawców,

6. Program prac Zarządu,

7. Komunikaty przewodniczącego Oddziału,

8. Wolne wnioski,

9. Zakończenie.

przyjęto z uzupełnieniem do p. 2-go, ażeby po przyjęciu protokołu z Zebrania Organizacyjnego z dnia 2.VI.46 r., wstawić sprawozdanie kol. inż. Stamatello „Moje wrażenia z wycieczki w woj. Białostockie i Olsztyńskie”.

ad. 2 — Protokół z Zebrania Organizacyjnego z dnia 2.VI.46 r. odczytany przez kol. Sekretarza przyjęto bez zmian. Następnie kol. inż. Stamatello wygłosił sprawozdanie ze swoich spostrzeżeń z wycieczki w woj. Białostockie i Olsztyńskie, które to ukażą się w miesięczniku „Gaz, Woda i Technika Sanitarna”.

Nad sprawozdaniem kol. inż. Stamatello wywiązała się dyskusja, w której głos zabrali kol. kol. inż. Foltński G., inż. Piotrowski I., inż. Przychodźki Jan, inż. Liebfeld Józef, inż. Stamatello H., inż. Rudziński Br. i inż. Wojnarowicz St.

W wyniku dyskusji postanowiono sprawę zmiany Oddziału Województwa Mazurskiego zamiast do Oddziału Pomorskiego do Oddziału Warszawskiego przekazać na ręce Zrzeszenia.

ad. 3 — Sprawozdanie z działalności Zarządu w okresie od 2.VI.46 do 17.VIII.46 r. referuje kol. in. Mossakowski Edward.

Okres od 2.VI.46 — do 17.VIII.46 r. można nazwać okresem tworzenia się Oddziału Warszawskiego. Zarząd zajmuje się sprawami organizacyjnymi w związku ze Zjazdem w Bydgoszczy.

Na Zjeździe następują zmiany na stanowisku prezesa, co pociąga za sobą ponowny wybór Władz Zarządu Oddziału Warszawskiego.

Zarząd odbył jedno zebranie, na którym zadecydował i zwołał obecne zebranie. Zarząd bierze udział w pracach związanych z Kongresem Techników, mającym się odbyć w dniach 12—16 października 1946 r. przez:

a) Ustalenie kand. Oddziału na Kongres — 40 do 50 osób;

b) Opracowanie i zebranie pewnych danych do głównego referatu „3-letni plan odbudowy w dziedzinie Wod.-Kan.”, który zostanie przedłożony przez Zarząd Główny na wspomnianym Kongresie.

Poza tym Zarząd załatwiał sprawy organizacyjne związane z Kongresem oraz szereg spraw bieżących.

Oddział liczy obecnie około 140 członków zwyczajnych i 25 członków nadzwyczajnych. Ilość członków jeszcze mała. — Szczególnie słabe zainteresowanie Zrzeszeniem okazuje prowincja.

ad. 4 — Na wniosek kol. Przewodniczącego wybrano do Zarządu Oddziału następujących kol. kol.:

1. V-przewodniczący — inż. Edward Mossakowski,
2. sekretarz — inż. Ryszard Stępniewski,
3. członek Zarządu — inż. Wacław Kobos,
4. członek Zarządu — inż. Józef Karbowski,
5. członek Zarządu — Aleksander Luciński,
6. członek Zarządu — inż. Józef Komorowski.

ad. 5 — Na wniosek kol. Przewodniczącego wybrano do komisji ustalającej kandydatów na rzeczoznawców następujących kol. kol.:

1. Harembski Leon — Gazownia,
 2. Milewski Stefan — Gazownia,
 3. Jaśkiewicz — Gazownia,
 4. inż. S. amatello Henryk — Gazownia,
 5. inż. Błaszczak Wacław — Wod. i Kan.,
 6. inż. Jančzewski Henryk — Wod. i Kan.,
 7. inż. Piotrowski Ignacy — Wod. i Kan.,
 8. inż. Komorowski Józef — Techn. Sanitar.
- ad. 6. — Referuje kol. inż. Edward Mossakowski.
- Prace Zarządu pójdą w kierunku:
1. Współpracy Zarządu z Władzami w dziedzinie dalszej odbudowy Zakładów Wodociągowo - Kanalizacyjnych, Gazowych i Techniczno - Sanitarnych.

2. Przygotowania do okresu następnego t. j. inwestycyjnego.

Z powyższych założeń wynika konieczność natychmiastowego przystąpienia do:

a. Szkolenia odpowiednich sił fachowych, rzemieślników, majstrów, techników i nawet inżynierów i kierowników mniejszych zakładów;

b. Pogłębienia wiedzy technicznej, znajomości zasad naukowej organizacji pracy przez urządzenie odpowiednich zebrań odczytowo-dyskusyjnych;

c. Wydawania wydawnictw technicznych (dzieł naukowych i popularnych), kalendarzy technicznych, prac normalizacyjnych itp.;

d. Zwiększanie aktywności Oddziału, postawionej na odpowiednim poziomie przez nawiązanie bezpośredniego kontaktu w terenie z zakładami użyteczności publicznej;

e. Wzmoczenie akcji propagandowej mającej na celu wciągnięcie do pracy ogółu kolegów.

ad. 7 — Zabiera głos kol. inż. I. Piotrowski wyjaśniając, że na Kongres N.O.T. będą zaproszone trzy rodzaje uczestników:

1. Goście honorowi,
2. Osoby zaproszone,
3. Uczestnicy za kartami zgłoszeń.

Oddział Warszawski powinien przedstawić listy kogo należy poprosić w wyżej wymienionych trzech grupach uczestników.

Następnie kol. inż. I. Piotrowski jako naczelny redaktor miesięcznika „Gaz, Woda i Technika Sanitarna” zwraca się ze szczególną prośbą o współpracę do członków instalatorów. O Komitecie Gazowniczym, który będzie wkrótce powołany, będzie wydany odpowiedni dekret. Nad sprawą umieszczania zagranicznych zdobyczy technicznych w wiadomościach „Gaz i Woda” wywiązuje się dyskusja, w której głos zabierają: kol. kol. inż. Rudziński, Br., inż. Piotrowski I.

ad. 8 — wolnych wniosków nikt nie zgłaszał.

ad. 9 — na zakończenie kol. przewodniczący dziękuje zebrany za przybycie i wyraża ubolewanie, nad małym zainteresowaniem się kol. kol. członków sprawami Zrzeszenia.

Na tym kol. przewodniczący zebranie zamknął o godz. 16-ej

SEKRETARZ:

PREZES

(—) inż. R. Stępniewski

(—) inż. E. Bartlet

Protokół

Ogólne Zebrania Członków Oddziału Dolnośląskiego P.Z.G.W. i T.S. z dn. 5.X.1946 r.

Dnia 5. X.46 r. odbyło się w Wałbrzychu doroczne zebranie ogólne Dolnośląskiego Oddziału.

Zebranie, któremu przewodniczył Kol. inż. Olszewski Henryk, zgromadziło około 20 członków.

Uchwalono następujący porządek dzienny:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania ustępującego Zarządu z dotychczasowej działalności Oddziału.
- 2) Wybór członków nowego Zarządu Oddziału.
- 3) Program prac Oddziału na rok przyszły.
- 4) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego.
- 5) Sprawy aktualne.
- 6) Wolne wnioski.

Ad 1) Przewodniczący Oddziału Kol. inż. Olszewski, zdając sprawozdanie z działalności Oddziału w roku ubiegłym, podkreślił ogromne trudności, jakie stały na przeszkodzie w osiągnięciu wydajniejszych rezultatów pracy Oddziału na terenie Dolnego Śląska. Były to pierwsze miesiące trudnej pracy organizacyjnej na wszystkich odcinkach. Brak środków, komunikacyjnych nie pozwalał na utrzymanie stałego kontaktu z członkami Oddziału, rozrzuconymi po całym Dolnym Śląsku i uniemożliwiał rozwinięcie skutecznej propagandy.

Mimo tych trudności, wysiłki Zarządu Oddziału doprowadziły do zwerbowania około 40 członków zwyczajnych i kilkunastu członków wspierających.

Zredagowano i rozesłano do fachowców naszych branż — apel, nawołujący do wstępowania w nasze szeregi, oraz wydano odezwę do wszystkich związanych z nami fabryk i Zjednoczeń, aby popierano czynnie nasze wydawnictwo „Gaz i Wodę”.

Na odcinku szkolenia kadr poczyniono postępy, organizując przy przedsiębiorstwie „Dalgaz” w Wałbrzychu 3-miesięczny kurs dla monterów — instalatorów gazowych. Kurs ten ukończyło około 30 elewów.

Jakkolwiek w ubiegłym okresie sprawozdawczym Oddział nie mógł przez wzgląd na trudności lokalne urządzić żadnego zebrania referatowego, jednak z okazji Zjazdu w Bydgoszczy, Oddział zdobył się na znaczny wysiłek i delegował na Zjazd około 15 osób, przy czym członkowie Oddziału wygłosili 2 referaty.

Zarząd Oddziału odbył kilka zebrań, załatwiając bieżące sprawy organizacyjne.

Sekretariat załatwił 110 pism.

Stan kasy wykazuje saldo gotówkowe 4425.— zł.

Zebrani przyjęli wygłoszone przez Kol. Inż. Olszewskiego sprawozdanie do wiadomości, wyrażając dotychczasowemu Zarządowi Oddziału podziękę za prace organizacyjne.

Ad 2) Wybory nowego Zarządu Oddziału dały następujący wynik:

Przewodniczący: dyr. inż. Olszewski Henryk,

Wiceprzewodniczący: dyr. inż. Dziewoński Jan,

Sekretarz: kier. Setkowicz Tadeusz.

Członkowie Zarządu:

Prenumerując «Gaz, Wodę i Technikę Sanitarną» trzymasz rękę na pulsie spraw gazownictwa i wodociągarstwa!

dyr. inż. Kapusta Władysław,
dyr. Alberti Adam.

Ad 3) Nowy Zarząd Oddziału określił sobie prace, które dadzą się ująć w następujące punkty:

1. rozbudowa Oddziału przez jednanie nowych członków zwyczajnych i wspierających,
2. propaganda czasopisma „Gaz i Woda”,
3. urządzenie zebrań referatowych w celu wytworzenia silnej więzi organizacyjnej przez wzajemne poznanie się i wymianę myśli,
4. współpraca naszego Oddziału w pracy szkolenia kadr fachowców, przez delegowanie z pośród naszych członków wykładowców,
5. opracowanie podręcznika dla monterów - instalatorów,
6. współpraca w organizacji Zjazdu Zrzeszenia w 1947 r.

Ad 4) Preliminarz Oddziału jest skromny:

po stronie wydatków przewidujemy:	
na portoria i drobne wydatki admin.	1000.— zł
na koszt opracowania podręcznika dla monterów	20.000.— zł
r a z e m	21.000.— zł
Saldo gotówki wynosi	4.425.— zł

a zatem zwrócimy się o przyznanie nam dotacji rocznej w wysokości 16.475.— zł

Ad 5) a) Zebranie przedyskutowało szczegółowo sprawę projektowanego Zjazdu. Ze względów politycznych i propagandowych byłoby rzeczą b. wskazaną, aby Zjazd odbył się na Ziemiach Odzyskanych, a w szczególności na terenie Dolnego Śląska, jednak organizacja jego będzie nastroczać wiele trudności.

Zebrani uważają, iż są 2 koncepcje co do miejsca przyszłego Zjazdu albo Wrocław, albo Solice pod Wałbrzychem.

Sprawę tę powinna zadecydować na miejscu specjalna Komisja Zarządu Głównego z delegatami Zarządu Oddziału.

Oddział oferuje swą pracę, ale podśawy finansowe powinien zapewnić Zarząd Główny.

b) Zarząd Oddziału odwołał się do Zebrania Ogólnego, aby wysunięto kilku Kolegów do projektowanego odznaczenia z okazji Kongresu N. O. T.

W tajnym głosowaniu zebranie ustaliło nazwiska następujących kandydatów:

1. inż. Olszewski Henryk,
- 2) inż. Rzeszoś Romuald,
3. inż. Smoluchowski Kazimierz,
4. inż. Dziewoński Jan,
5. dyr. Alberti Adam.

Zyciorysy tych kandydatów przesłane będą wkrótce do Zarządu Głównego.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, przewodniczący zamknął zebranie, dziękując Kolegom za przybycie.

Sekretarz:

T. Setkowicz

Przewodniczący:

inż. Olszewski Henryk

Pośrednictwo pracy

STRZEGOM — Dolny Śląsk.

Techniczne Zakłady Miejskie w Strzegomiu zatrudnią natychmiast 1 gazmistrza, 2 maszynistów na stacjach wodociągowych oraz 1 ślusarza instalacji wodnej (hydraulika).

Mieszkanie umeblowane zapewnione.

Oferty kierować pod adresem: Zarząd Technicznych Zakładów Miejskich w Strzegomiu (Dolny Śląsk), ul. Czerwonego Krzyża 12.

ZBĄSZYN — woj. Poznańskie.

Zarząd Miejski w Zbąszyniu poszukuje od natychmiast gazmistrza do utojszej gazowni.

Warunki do omówienia.

Oferty prosimy kierować pod adresem: Zarząd Miejski w Zbąszyniu, powiat Nowy Tomysł, woj. Poznańskie.

OPOLE, woj. Śląsko - Dąbrowskie.

Zakłady i Przedsiębiorstwa Miejskie w Opolu poszukują kierownika Zakładów Wodociągowo - Kanalizacyjnych, najchętniej inżyniera - hydraulika.

Reflektanci proszeni są o składanie podań wraz z życiorysem pod adresem:

„Zakłady i Przedsiębiorstwa Miejskie w Opolu, ul. Ozimska 6/II”.

XXIV Zjazd Polskich Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych

WROCLAW

CZERWIEC 1947 R.

HASŁA ZJAZDU:

«Gaz i woda dźwignią przemysłu i zdrowia ludności»

«Technika sanitarna w uzdrowiskach polskich»

«Zagadnienia organizacyjne przedsiębiorstw użyteczności publicznej».

Termin zgłaszania tytułów referatów i nazwisk autorów — 15 luty 1947 r.

Ostateczny termin nadesłania pełnych tekstów referatów — 1 maj 1947 r.

Tytuły i referaty należy przysyłać na adres Komisji Referatowej XXIV Zjazdu P.G.W. i T.S.
Warszawa, ul. Koszykowa 81.

Komunikaty Redakcji

Zmiana ceny prenumeraty

Redakcja „Gazu, Wody i Techniki Sanitarnej” niniejszym komunikuje, iż zgodnie z uchwałą Zarządu Głównego P.Z.G.W. i T.S., prenumerata naszego czasopisma począwszy od dn. 1 stycznia 1947 r. wynosić będzie 150 zł. kwartalnie. Zwyżka zatem wynosi 25%. Pragniemy zaznaczyć, że od czasu reaktywowania czasopisma, t. j. od miesiąca kwietnia b. r. ceny papieru wzrosły o 100%, koszt druku 25%, portoria o 60% itd. Mimo tych zwzyżek kosztów wydawnictwa, w bieżącym roku kalendarzowym zdecydowaliśmy się ceny prenumeraty nie podwyższać. Ponadto, zgodnie z zawartym w Nr 1 (kwiecień b. r.) komunikacie Redakcji objętość naszego miesięcznika miała się zamykać w granicach 26—28 stron, tymczasem, z uwagi na nawał materiału redakcyjnego numery ostatnie nie są mniejsze od 36 a nawet dochodzą do 40 stron. Dodajmy przy tym, że „Gaz, Woda i Technika Sanitarna” jest nadal jednym z tańszych czasopism technicznych w Polsce.

Całą nadwyżkę z tytułu wzrostu ceny prenumeraty Redakcja przeznacza na honoraria autorskie.

Redakcja wyraża głębokie przekonanie, że Czytelnicy i nasi Przyjaciele w zrozumieniu trudności jakie musimy pokonywać — do zmiany ceny prenumeraty ustosunkują się pozytywnie.

Honoraria autorskie

Pragniemy podzielić się z Kol. Kol. radosną nowiną, iż od 1 stycznia 1947 r. artykuły zamieszczane w „Gazie, Wodzie i Technice Sanitarnej” będą honorowane. Zdołaliśmy

zatem przełamać w pewnym stopniu istniejące trudności finansowe. Pozwolą nam one na opłacanie zamieszczanych artykułów. W następnych miesiącach będziemy się starali honoraria jeszcze zwiększyć.

Sądzimy, że fakt powyższy będzie zachętą dla Kolegów Autorów odnośnie zasilania naszego czasopisma swoimi pracami. W szczególności apel ten kierujemy do Kol. Kol. Gazowników.

Treść Rocznika XX

«Gazu, Wody i Techniki Sanitarnej»

Niniejszym komunikujemy, iż do Nr 1 (styczniowego) z 1947 r. naszego czasopisma dołączymy spis treści jaka jest zawarta we wszystkich wydanych w roku kalendarzowym 1946 — numerach. Spis obejmie następujące działy: A. Gazownictwo. B. Wodociągarnstwo. C. Technika Sanitarna. D. Ustawy, przepisy i rozporządzenia. E. Z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. F. Z życia organizacji. G. Komunikaty Redakcji. H. Wydawnictwa nadesłane. I. Z prasy zagranicznej. J. Przegląd czasopism.

Sprostowanie

W Nr. 8 „Gazu, Wody i Techniki Sanitarnej” zakradł się chochlik drukarski. Mianowicie w artykule kol. inż. Mizgiera mylnie wydrukowaliśmy imię Autora, które winno brzmieć *I g n a c y* a nie Józef. Przepraszając za powyższe Sz. Autora — pomyłkę tę niniejszym prostujemy.

Z prasy zagranicznej

UJĘCIE WODY ZA POMOCĄ STUDNI I DRENAŻU

WHEATLY (1) opisuje urządzenia studni RENNEY'ego dla Cristal City, Missouri. Składa się ona z betonowego kesonu o średnicy 4 m, wpuszczonego na głębokość 24,5 m i osadzonego na skalistym podłożu. Na dnie kesonu wmontowane jest 12 rur o średnicy 200 mm o różnych długościach, począwszy od 14,6 m do 56,3 m. Rury są dziurkowane i rozchodzą się poziomo w różnych kierunkach, tak jak szprychy od piasty koła. Poza tym pozostawiono 17 miejsc wolnych do założenia, w miarę potrzeby, dodatkowych rur. Studnia dostarcza dziennie w przybliżeniu 18900 m³ wody i kosztuje około 60.000 dolarów, lub 3,17 dolara za metr³ dostarczonej wody.

ZADRZEWIENIE TERENÓW WODOCIĄGOWYCH

LA DUE (6 i 7) opisuje doświadczenia z zadrzewieniem Akron Water Works, Akron, Ohio, na przestrzeni ostatnich 22 lat. Drzewa o stale zielonych liściach zostały zasadzone pomiędzy zbiornikami i drzewami o opadających liściach, by zapobiec wpadaniu liści do zbiorników wodnych, co mogłoby spowodować zwiększenie zabarwienia wody. Przeciętny koszt sadzenia 1000 szt. drzew w ramach ogólnego programu, wynosił 35 dolarów. W niektórych okolicach tereny okalające zbiorniki wodne zostały wydzielone okolicznym farmerom, a w innych miasto samo uprawiało te tereny. Została zaprowadzona hodowla owiec, a pewna ilość drzewa dostarczana jest na potrzeby miasta.

Dwie plantacje cukru klonowego, każda z nich zbierająca sok klonowy za pomocą 3000 naczyń, dostarczają 1136 do 2460 litrów syropu rocznie. Poza tym wydawane są pozwolenia na polowania i połowy ryb. Przez dopuszczenie ludności do czynnego udziału, uzyskano jej współpracę nad należytym utrzymaniem terenów.

BROWN (20) stwierdza, że w roku 1930 było w Ameryce 860 gminnych lasów, przeważnie w dorzeczach. W roku 1938 było ich 1500, a w czasie obecnym ponad 2000. Drzewka sadzonki mogą być nabywane w cenie od 4 do 8 dolarów za każde 1000 sztuk, a kosztu zasadzenia drzewek wynoszą od 17,30 do 29,70 dolarów na hektar. Drzewka przeważnie są sadzone w odstępach 1,83 m jedno od drugiego, lub w ilości 3000 sztuk na hektar. Dwóch ludzi jest w stanie zasadzić około 1000 drzewek dziennie. W północnych rejonach głównie są sadzone: sosna i jodła norweska, sosna biała, jodła biała kanadyjska, sosna szkocka i modrzew europejski. W południowych rejonach używane są 4 rodzaje sosen, a mianowicie: o krótkim igliwiu, o długim igliwiu, „loblolly pine” (*Pinus taeda*) i „slash pine” (*Pinus caribaea*). W rejonach dalekiego zachodu używana jest jodła Douglassa.

METODYKA BADAŃ LABORATORYJNYCH

CALVERT (14) donosi, że kilka tysięcy posiewów porównawczych wykonanych na przestrzeni trzech lat wykazało, że znaleziono około 5% więcej B. Coli przy użyciu

siarczaniu tryptonowo-laurylowego, niż przy zastosowaniu wzorcowego bulionu z dodatkiem cukru mlecznego (laktozy). Do przeprowadzania badania prób wody po uprzednim porównaniu z metodą ujednoliconą, zaleca się stosowanie metody butelkowej (18). W miejsce próbek używa się 6 do 8 butelek, a w miejsce bulionu z cukrem mlecznym używa się stężonej pożywki tryptonowej. Potwierdzając próbę uzyskujemy przez przeszczepienie jednego uszka wzbogaconej hodowli do rurek fermentacyjnych zawierających cukier mleczny (laktozę) z żółcią i zielenią brylantową. Jakakolwiek zawartość gazu świadczy o dodatnim wyniku próby. Następujące korzyści przemawiają za stosowaniem tej metody: a) więcej skuteczna i niezawodna, b) szybka, c) eliminuje wytwarzanie gazu w orientacyjnych doświadczeniach, d) nie podaje fałszywych wyników dodatnich, e) mniej możliwości zakażenia, f) prostota tak w użyciu jak i w wyposażeniu i g) ekonomiczna w użyciu.

CHLOROWANIE WODY

Chlor wolny i chlor związany mogą być oznaczone obok siebie i można uniknąć błędów na skutek ubocznego działania innych związków przez zastosowanie metody ortotolidynowo-arseninowej opracowanej przez HALINAN. FABER (2) potwierdza, że metoda ta przy zastosowaniu rozcieńczonego roztworu arseninu sodowego (5% roztwór w wodzie destylowanej) jako czynnika redukującego daje dobre wyniki. Przez dodanie tego czynnika do próby możemy określić za pomocą ortotolidyny obok siebie chlor wolny i chlor związany (chloraminy). Czynnik ten dodany do próby wody zawierającej już ortotolidynę pozwala na określenie chloru wolnego, reagującego szybko z ortotolidyną — obok chloru związanego, który z ortotolidyną reaguje znacznie wolniej. Wpływ substancji przeszkadzających jak mangan, azotyny lub żelazo, może być wyeliminowany przez próbę kontrolną, do której najpierw dodaje się arseninu sodowego, celem redukcji chloru wolnego i związanego (chloraminy), a następnie ortotolidynę, z którą reagują powoli obecne w wodzie substancje przeszkadzające.

Utrzymanie pozostałości chloru w ilości 0,2 mg/l było, według GRIME (11) wystarczające dla zniszczenia bakterii redukujących siarczany i powodujących zapach siarkowodoru oraz bakterii żelazistych (*Crenothrix*) powodujących brunatnienie wody na skutek wytrącania się związków żelaza, co miało miejsce w studni o głębokości 36,6 m we wschodniej części Waszyngtonu. By przywrócić wydajność studni w podłożu żwirowatym o głębokości 19,2 m w zachodniej części Waszyngtonu, której dno piaszczyste zostało cementowane na skutek działalności bakterii żelazistych (*Crenothrix*), zastosowano kwas solny i przepłukiwania.

USUWANIE ZAPACHU I POPRAWIANIE SMAKU WODY

HOTCHKISS i MASCIA (8) znaleźli, że Larchmont, New York, przez zastosowanie węgla aktywnego i użycie chloru do punktu załamania krzywej chlorowania, daje bardzo słabe jednolite wyniki przy eliminowaniu smaku i zapachu powodowanych przez *Synura*, *Anabaena*, *Asterionella*, *Aphanizomenon*, *Dinobryon*, *Clathrocystis* i *Ceratium*. Organizmy te zostały zniszczone przez siarczan miedzi zastosowany w zbiornikach.

READ (9) donosi o zwalczaniu przykrego smaku i zapachu w wodzie czerpanej z rzeki Penobscot przez zakłady

filtrów Bongor Meaine, przez zastosowanie 0,84 mg/l podchlorynu sodu i 1,02 mg/l chloru.

W doniesieniach o sposobach postępowania w Nadine, Pennsylvania, przy zwalczaniu przykrego zapachu wody, pochodzącej z rzeki Alleghong, ADAMS (15) stwierdza, że dla utrzymania zapachu wody poniżej skali Nr. 3 użyto aktywnego węgla w ilości od 2,45 do 6,1 mg/l. Węgiel aktywny dawany był bezpośrednio na filtry.

ZWALCZANIE LARW PRZY UŻYCIU DDT

FLENTJE (19) opisuje zastosowanie dawki 0,01 mg/l DDT jako 25% roztwór DDT w Kyslenie i „Triton X-100”. Roztwór rozpuszczony w wodzie jako 1% emulsję rozpylano za pomocą pompy ręcznej strzemiowej na powierzchnię wody dwóch zapasowych rezerwuarów w Aleksandrii Virginia. Do przewożenia pompy rozpylającej użyto łodzi z przyczepnym motorem. Zabieg zastosowano celem wyniszczenia larw Chiromomidae.

FLUOR

KLEIN (3) opisuje swoje doświadczenia z próchnicą zębów wśród dzieci w dwóch wojennych ośrodkach przesiedleńczych dla ludności japońskiej. Jeden z ośrodków zaopatrzony był w wodę o zawartości 0,1 mg/l fluoru, w drugim ośrodku natomiast woda zawiera 3,0 mg/l fluoru. Jego osiągnięcia doprowadziły do konkluzji, że wśród dzieci w wieku od 8 do 10 lat, używających wodę o zawartości 3,0 mg/l fluoru, wypadki nowej próchnicy zębów w odniesieniu do nowowyrzynających się zębów zdrowych, zostały zredukowane w przybliżeniu do 60% poniżej ilości, której należało się spodziewać na skutek poczynionych obserwacji u dzieci używających wodę o zawartości 0,1 mg/l fluoru.

W sprawozdaniu Wydziału Dentystycznego Służby Zdrowia (zdania z różnych źródeł) (17) o fluorze Mc KAY przytacza przykłady z doświadczeń rozpoczętych w roku 1908, że nadmierna ilość fluoru w wodzie do picia używanej w okresie wapnienia trwałych zębów, powoduje stan znany jako fluorozę zębna, „mottled enamel” — „centkowana emalia”. DEAN przedstawia wyniki z doświadczeń przeprowadzonych w 21 miastach na Środkowym Wschodzie, a mających na celu ustalenie wpływu fluoru w wodzie do picia na próchnicę zębów stałych u dzieci. W rezultacie przedstawił uderzające dowody, że woda będąca w użyciu, a mająca mniejszą zawartość fluoru niż 1,0 mg/l przyczynia się w znacznej mierze do zwiększania się przypadków próchnicy zębów. ARMSTRONG wykazuje, że zawartość fluoru w emalii zębów próchnięjących, wynosiła przeciętnie tylko 62% w odniesieniu do ilości znalezionej w emalii zębów zdrowych. BIBBY przedstawia wyniki o zastosowaniu fluoru na powierzchni zębów i przypuszcza, że metoda ta przedstawia obiecujące możliwości, gdy jest stosowana u dzieci.

PRZENOSZENIE CHOROÓB

Pomimo, że przesączalne zarazki pryszczycy i paraliżu dziecięcego (choroba Heine-Medina) zostały wyodrębnione ze stolca ludzkiego, KRUMBIEGEL (13) stwierdza, że obecnie nie mamy danych epidemiologicznych, któreby pozwalały wierzyć, że woda jest ważnym czynnikiem w rozprzestrzenianiu się paraliżu dziecięcego. Dotychczas nie stwierdzono zakażenia pryszczycą za pośrednictwem wody.

BIBLIOGRAFIA.

1. WHEATLY, WILLIAM: High Iron Content in the Water of Cristal City, Public. Works, 77 : 36 — 38 (Janu-
ry 1946).

2. FABER, HARRY A.: Chemistry of the Measurement of Chlorine Residuals. Lectures presented at the In-service Training Course for Water Works Personnel, May 22 — 24, 1945, University of Michigan, School of Public Health, Ann Arbor, pp. 7 — 17.

3. KLEIN, HENRY: Dental Caries Experience in Relieved Children Exposed to Water Containing Fluorine, I Incidence of New Caries after 2 Years of Exposure among Previous — by Caries F in Permanent Teeth. Public Health Reports, 60 : 1462 — 67 (December 7, 1945).

4. BREIMEISTER, HARRY: Checking the Distribution System — Journal American Water Works Assoc., 38 : 239 — 43 (February 1946).

5. Recarbonation of Lime Softened Water. Water Works Engineering, 98 : 1385 — 86 and 1399 (November 28, 1945).

6 — 7. LA DUE W. R.: Problems of a Municipal Water Works Landowner. Water Works and Sewerage, 92 : 181 — 86 (June 1945) and 12 : 209 — 15 (July 1945).

8. HOTCHKISS, H. T. and MASCIA, V. A.: Practical Measures for Taste Control. Public Works 76 : 20—22 (November 1945).

9. READ, ALBERT W.: Sodium Chlorite Treatment of the Filter — Plant, Bangor Maine Journal; Maine Water Utilities Assoc., 21 : 79 — 80 (July 45):

10. CO₂ Required and Softening Costs Water Works Engineering, 98 : 1445 and 1456 (December 12, 1945).

11. GRIME E. M.: Problems with Iron in Deep Well Supplies, Journal American Water Works Assoc., 37:1173—78 (November 1945).

12. Substitutes for Sedimentation Basins in the Softening Process — Water Works Engineering, 98:1211—12 and 1218 (October 17, 1945).

13. KRUMBIEGEL, E. R.: Transmission of Virus Diseases by Water, Journal American Water Works Assoc., 36 : 81 — 85 (January, 1944).

14. CALVERT, C. K.: Coliform Organism Detection as Handled at Indianapolis. Water Works Engineering 98 : 936 — 37 (August 22, 1945).

15. ADAMS R. B.: Taste and Odor Control with Activated Carbon on Waters of Low Odor Concentrations. Taste and Odor Control Journal, 9 : 1 — 5 (March, 1943).

16. GOETZ, JOHN K. and COVENTRY, F. L.: Treating Incrusted Welss. Water Works and Sewerage, 90 : 98 (June, 1943).

17. MC KAY, FREDERICK S., et al.: Fluorine in Dental Public Health. A. Symposium N. Y. Institute of Clinical Oral Pathology, 62 (1945).

18. HUNTER, CHARLES A.; PATTY; CLEANOR and Mc KENLEY, FLORA: A. Simplified Bacteriological Examination of Water. Water Works and Sewerage, 12:241—42 (August, 1945).

19. FLENTJE, MARTIN C.: Control and Elimination of Pest Infestations in Public Water Supplies. Journal American Water Works Assoc., 37 : 1194 — 1203 (November, 1945).

20. BROWN, NELSON C.: Watershed Forests have proven valuable Assets. Water Works Engineering, 98:1370 — 73 (November 28, 1945).

21. MUNRO, NELL: Mechanical Flocculation of Water. Does it pay?, Water and Sewage, 83 : 23 and 43 — 44 (August, 1945).

Przegląd czasopism

Gospodarka Planowa Nr 1

Ukazał się Nr. 1 nowego dwutygodnika „Gospodarka Planowa”, który polecamy uwadze naszych Kolegów.

Celem tego czasopisma jest analiza i krytyka aktualnych zagadnień polskiego gospodarstwa narodowego, ze specjalnym uwzględnieniem planowania gospodarczego i osiągniętych wyników w tym zakresie.

Redakcja „Gospodarki Planowej” podkreśla w słowie wstępnym, że z jednakową troskliwością będzie śledzić zjawiska zachodzące we wszystkich sektorach gospodarczych — publicznym, spółdzielczym i prywatnym.

Należy życzyć Redakcji „Gospodarki Planowej” jak najlepszych wyników w podjętej bardzo odpowiedzialnej pracy, oraz przez wysoki poziom i rzeczowe ujęcie zagadnień gospodarczych osiągnięcie wpływu na kształtowanie się myśli ekonomicznej w Polsce.

Treść Nr. 1 „Gospodarka Planowa”:

Jacek Rudziński — Zagajenie dyskusji.

Kazimierz Secomski — Ogólne założenia Planu Odbudowy Gospodarczej.

Wacław Jastrzębowski — O właściwy układ stosunków gospodarczych z Niemcami i krajami Europy Południowo-Wschodniej.

Leon Rzendowski — Na marginesie planowania gospodarczego w Polsce i za granicą.

Kazimierz Sokołowski — Spekulacja.

Bronisław Minc — Normatywy środków obrotowych w przedsiębiorstwach.

Życie gospodarcze kraju.

Przegląd zagraniczny.

Wśród prasy gospodarczej.

Kronika gospodarcza.

W y d a w c a: Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych
Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Koszykowa 81. Tel. 8.56.39: Konto P.K.O. Nr. 1-1133.
Redaktor Naczelny: inż. Ignacy Piotrowski
Redaktor: inż. Henryk Janczewski

O g ł o s z e n i a: W tekście 1/1 strony 4.000 zł., 1/2 str. 2.200 zł., 1/4 str. 1.300 zł., 1/8 str. 800 zł.

P r e n u m e r a t a: Półrocznie 300 zł. Kwartalnie 150 zł. Numer pojedynczy 50 zł.

Druk. Samop. Nauczyc. Spółdz. z odp. udz.. Raszyńska 22.